

FACING ALL THE FACTS

**Kapcsolatépítés a gyűlölet-
bűncselekményekre vonatkozó
adatok területén Magyarországon**

***Írta: Joanna Perry, Dombos Tamás
és Kozáry Andrea***

Ez a jelentés a Nézzünk szembe a tényekkel! projekt keretében készült, amely az Európai Unió Jogok, egyenlőség és polgárság programjának támogatásával jött létre (JUST/2015/RRAC/AG/TRAI/8997) egy 8 ország 3 bűnüldözési szervéből és 6 civil szervezetéből álló konzorcium irányítása alatt.

Vezető kutatási partner

Partnerek

Köszönet Kozáry Andreának és csapatának, valamint Dombos Tamásnak a magyarországi műhelybeszélgetések és interjúk megszervezéséért. Szeretnénk megköszönni interjúalanyainknak és a műhelybeszélgetések résztvevőinek, hogy értékes segítséget nyújtottak munkánkhoz.

Joanna Perry független szakértő, aki sok éve dolgozik a gyűlölet-bűncselekmények jobb megértéséért és kezeléséért. Különböző hatóságoknál, civil szervezeteknél és nemzetközi szervezeteknél töltött be pozíciókat. Jelenleg a londoni egyetemen a Birkbeck College-ban tanít.

Dombos Tamás, közgazdász, szociológus, antropológus, a Háttér Társaság és a Magyar LGBT Szövetség projektkoordinátora és ügyvivője, a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karának és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának szakértője, illetve kutatója. Szakmai munkája fókuszában a homofób és transzfób gyűlölet-bűncselekmények, illetve tágabban az LGBTI jogok állnak.

Kozáry Andrea a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar egyetemi tanára. A társadalomtudományi tárgyak oktatása mellett tudományos előadásokat, mediációval és gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos tréningeket tart, valamint oktatási anyagokat készít. Számos európai uniós projekt vezetőjeként képzési programokat dolgozott ki.

Jonathan Brennan művész és grafikus, webfejlesztő, videógyártó és fordító. A művei megtekinthetők a www.aptalop.com és a www.jonathanbrennanart.com oldalakon.

Fordította: Béres-Deák Rita

A projekt háttere

A Nézzünk szembe az összes ténnyel célja, hogy hatékonyabbá tegye a gyűlölet-bűncselekmények kezelését nemzeti szinten és azon túl, hogy ne lehessen többé letagadni az előítéletes indítékot és az áldozatok jogai védelmet kapjanak.

A projekt négy fő célja:

1. A jó gyakorlatok, hiányosságok és lehetőségek feltérképezése a büntető igazságszolgáltatási rendszer és a civil szervezetek közötti együttműködés és adatmegosztás javítása érdekében;
2. Egy minőségi, célzott online képzés kidolgozása, amely a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó stratégiák végrehajtását szolgálja, és amely adaptálható különböző nemzeti kontextusokba és integrálható a meglévő oktatási programokba;
3. Kapacitásfejlesztés a büntető igazságszolgáltatáson és a hatóságokon belül abból a célból, hogy áldozatközpontú megközelítéssel monitorozzák és rögzítsék a gyűlölet-bűncselekményeket; valamint
4. Bizonyítékokon és gyakorlaton alapuló ajánlások megfogalmazása az Európai Unió felé a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásával és bejelentésével, valamint az erre a területre alkalmazott képzési módszerekkel kapcsolatban.

Online képzéseink regisztrációt követően elérhetőek a facingfactsonline.eu honlapon.

- Gyűlölet-bűncselekmények képzés rendőrök számára
- Gyűlölet-bűncselekmények monitorozása civil szervezetek számára
- Gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartása szakpolitikai döntéshozók számára
- 7 előítélet-indikátor alapú képzési modul, amely az alábbi közösségekkel szembeni gyűlölet-bűncselekmények jellemzőivel foglalkozik:
 - Fogyatékossgal élők
 - Zsidók
 - LMBT emberek
 - Bevándorlók és menekültek
 - Muszlimok
 - Afrikai származású emberek
 - Romák
- Gyűlöletbeszéd: monitorozása és kezelése
- Gyűlöletbeszéd: érdekérvényesítés
- Online tartalmak moderálása

A nyilvánosan nem elérhető (például konkrét nemzeti vagy szervezeti képzési stratégiákhoz adaptált) online kurzusokkal kapcsolatban keresse projektkoordinátorunkat: melissa.sonnino@ceji.org

Bevezetés

A gyűlölet-bűncselekmények megértéséhez¹, az áldozatok támogatásához, valamint a probléma megszüntetéséhez és megelőzéséhez elsőként néhány alapvető kérdésre kell választ kapnunk:

Hány gyűlölet-bűncselekmény történik? Kik a leginkább érintettek ebben a problémában? Mi a gyűlölet-bűncselekmények hatása? Mennyire kezeli jól a rendőrség ezt a problémát? Történik-e nyomozás és vádemelés az ilyen ügyekben? Alkalmazzák-e a bíróságok a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvényeket? Megkapják-e az áldozatok a megfelelő biztonságot, támogatást és igazságtételt?

Bár ezeket a kérdéseket leggyakrabban a „hivatalos”, rendszerint rendőrségi jelentésekből származó adatok alapján szokás megválaszolni, ezek a bonyolult jelenségnek csak kis részét világítják meg. Ahhoz, hogy megértsük, mi történik az ilyen ügyekkel a nyomozás, tárgyalás és ítélethozatal során, a témában illetékes állami szervek és minisztériumok közös megközelítésére és együttműködésére lenne szükség, ehhez azonban gyakran nincsenek meg a szükséges mechanizmusok és partnerségek. A civil szervezetek jelentései és az általuk gyűjtött adatok szintén fontos elemei az összképnek, de a hatóságok és a civil társadalom közötti kapcsolat még korlátozottabb.

A **Nézzünk szembe a tényekkel!** projektben interaktív műhelybeszélgetéseken, mélyinterjúkon, grafikus ábrázolásokon és a szakirodalom áttekintésén keresztül igyekeztünk megérteni és értékelni azokat a kereteket és tevékenységeket, amelyek a gyűlölet-bűncselekmények bejelentését, nyilvántartását és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtést elősegítik a hatóságok és a civil szervezetek „hálózatában”.² Kutatóink megoldásközpontú, részvételen alapuló kutatómódszertant alkalmazva dolgoztak együtt azokkal, akik nemzeti szinten kulcsszereplők a gyűlölet-bűncselekmények bejelentése, nyilvántartása és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtés szempontjából. Előfeltevésünk az volt, hogy ha erősebbek a kapcsolatok a hálózaton belül, akkor pontosabb adatokat és információkat fogunk kapni a gyűlölet-bűncselekményekről, ami az áldozatoknak és közösségeiknek is javára válik.

¹ A Nézzünk szembe a tényekkel! általánosságban az EBESZ-ODIHR gyűlölet-bűncselekmény definícióját alkalmazza: a gyűlölet-bűncselekmény előítéletes indítékból elkövetett bűncselekmény. A rendszertérképen és az elemzésben más kapcsolódó cselekmények, például a gyűlöltre való uszítás, háttér és velük kapcsolatos egyéb információk is megjelenhetnek.

² A kutatásban az alábbi országok vettek részt: Görögország, Magyarország, Írország, Olaszország, Spanyolország, Egyesült Királyság (Anglia és Wales).

Azt találtuk, hogy a területen történő fejlődést több jelentős tényező befolyásolja, többek között:

- a nemzetközi jogi keretrendszer erőssége és kiterjedtsége, amely befolyásolja az egyes országok bejelentéshez, nyilvántartáshoz és adatgyűjtéshez való hozzáállását;
- az információ rögzítésének, illetve a rendszeren belüli megosztásának és továbbításának technikai feltételei;
- egy országos szintű, átfogó szakpolitikai keret megléte;
- a változások „hajtómotorjainak” tekinthető személyek tevékenysége és politikai támogatottságuk mértéke;
- azon civil szervezetek készségei és forráslehetőségei, amelyek a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásával és monitorozásával, illetve érdekképviseléssel foglalkoznak.

A kutatás azt találta, hogy a kontextus minden országban más képet mutat, a rendszer sehol sem teljesen átfogó és kiegyensúlyozott.

Ez a nemzeti szintű jelentés a gyűlölet-bűncselekmények bejelentésének, nyilvántartásának és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtésnek a magyarországi kontextusát és aktuális helyzetét írja le, valamint gyakorlati, megvalósítható javaslatokat is tesz a helyzet javítására. Reméljük, az érintett felek felhasználják majd ezeket a rendkívül fontos információkat arra, hogy mélyebben megértsék és hatékonyabban kezeljék a gyűlölet-bűncselekmények Magyarországon tartósan fennálló és súlyos problémáját.

Javasoljuk, hogy ezt a jelentést az átfogó európai jelentéssel együtt olvassák, amely hat ország kontextusát és jó gyakorlatait tartalmazza, illetve európai szintű gyakorlati javaslatokat is tesz a helyzet javítására. A módszertani beszámoló részletesen leírja a kutatás megtervezésének és lebonyolításának a folyamatát.

Hogyan végeztük ezt a kutatást?

A Nézzünk szembe a tényekkel! kutatói csapata három kérdésre kereste a választ:³

1. Milyen módszerekkel lehet sikeres együttműködést kialakítani a hatóságok (rendőrség, ügyészségek, minisztériumok, bíróságok stb.) és az áldozatok különböző csoportjaival dolgozó civil szervezetek között annak érdekében, hogy:
 - közösen áttekintsék az aktuális helyzetet (milyen adatok állnak rendelkezésünkre? hol történnek gyűlölet-bűncselekmények? kik az áldozatok?);
 - közösen megállapítsák a problémákat és a hiányosságokat (hol vannak hiányosságok? mely csoportok részesülnek a legalacsonyabb szintű védelemben? milyen lépésekre volna szükség?); valamint
 - közös prioritásokat állítsanak fel a helyzet javítását célzó lépéseket illetően (melyek a legfontosabb lépések, amelyeket most és a jövőben meg kell tenni?).
2. Milyen lépések, mechanizmusok és elvek segítik és melyek gátolják a hatóságok és a civil szervezetek együttműködését a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartása és a velük kapcsolatos adatgyűjtés területén?
3. Mi motiválja és támogatja azokat a kulcsszereplőket, akik a nemzeti szintű rendszerek fejlesztésének középpontjában állnak?

A projekt során hagyományos kutatási módszereket, mint mélyinterjúk és a szakirodalom áttekintése, valamint a részvételen alapuló és a tervezési célú viselkedéskutatásból (*design research*) átvett innovatív módszereket kombináltunk.⁴

A kutatás vezetője és hazai partnere, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem, az alábbi tevékenységeket bonyolította le:

- a téma szakértőivel együttműködésben áttekintette a gyűlölet-bűncselekmények bejelentéséhez, nyilvántartásához és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtéshez kötődő jelenlegi folyamatokat és lépéseket országos szinten, egy előre elkészített sablon segítségével;⁵
- az országos szinten legjelentősebb intézmények, minisztériumok és civil szervezetek kulcsszereplői számára műhelybeszélgetést szervezett, amely során feltérképezték a gyűlölet-bűncselekmények bejelentésének, nyilvántartásának és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtésnek a területén

³ A kutatás a gyűlölet-bűncselekmények rögzítésére és a velük kapcsolatos adatgyűjtésre fókuszált, nem foglalkoztunk a gyűlöletbeszéddel és a diszkriminációval. Ez azért történt, mert a módszertan kísérleti elemeire, mint a workshopok és a grafikus ábrázolás, sok időt és forrást kellett fordítani. A gyűlöletbeszéddel és diszkriminációval kapcsolatos adatgyűjtésre és -nyilvántartásra vonatkozó nemzetközi és nemzeti szintű normák, standardok és gyakorlatok éppolyan részletesek és komplexek, mint a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozóak. Ha ezeket a területeket is bevettük volna a kutatásba, túl nagy lett volna a vizsgált terület, és a kutatás korlátozott időtartama ezt nem tette lehetővé.

⁴ A kutatás elméleti megközelítésének részletes leírását lásd a módszertani beszámolóban.

⁵ A kutatás módszereinek részletes leírását lásd a módszertani beszámolóban.

felmerülő hiányosságokat és a fejlődés lehetőségeit.⁶ A műhelybeszélgetés 2017. május 24-én zajlott le Budapesten.

- mélyinterjúkat készített öt olyan személlyel, akik országos szinten kulcsszerepet játszanak a gyűlölet-bűncselekmények bejelentése, nyilvántartása és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtés fejlesztésében, hogy kikérje véleményüket kutatási kérdésünkkel kapcsolatban.

A kutatás első szakaszát követően a kutatás vezetője a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó meglevő jogi normákat és standardokat egy [önértékelési keretben összegezte](#), amelynek segítségével országos szintű rendszertérképet készítettünk. Ez áttekintést ad arról, hogyan rögzítik a gyűlölet-bűncselekményeket, hogyan gyűjtik és használják fel az adatokat, illetve a rendszeren belül milyen erősek az egyes aktorok közötti kapcsolatok. Egy grafikus segítségével a kutatók az eredményeket két ábrán foglalták össze: az első az Egy gyűlölet-bűncselekmény folyamata (lásd lentebb), a második a Rendszertérkép (lásd lentebb) címet viseli. A kutatási zárójelentés pontosabbá és hasznosabbá tétele érdekében az eredményeket és javaslatokat egy második interaktív műhelybeszélgetés során beszéltük meg a résztvevőkkel; ez 2018. október 19-én zajlott le Budapesten.

A kutatás utolsó szakaszában a kutatásvezető és partnerei a Nemzeti Közszerológati Egyetemről áttekintették és felülvizsgálták a rendszertérképet és a kutatási zárójelentést, szükség szerint kikérve az érdekelt felek véleményét, illetve tisztázva velük a vitás pontokat. Ezen felül összevetettük és kritikusán megvizsgáltuk a magyar jelentésben és a többi nemzeti jelentésben felmerülő legfontosabb témákat, ez alapján állt össze az [európai szintű tematikus jelentés](#).

Háttér

A gyűlölet-bűncselekmények magyarországi politikai, jogi, társadalmi és technikai vonatkozásait 2012 óta jól dokumentálja a [Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport](#). Az [Európai Unió Alapjogi Ügynöksége](#) (FRA) egy közelmúltbeli jelentésében Görögországgal és Magyarországgal foglalkozott, ezenkívül az Amnesty International és a [Human Rights First](#) is rendszeresen készít jelentéseket az országról. Ebben a jelentésben nem fogjuk megismételni az általuk összegyűjtött bőséges adatmennyiséget; mi a gyűlölet-bűncselekmények rögzítésére és monitorozására összpontosítunk. Megvizsgáljuk, milyen erőfeszítéseket tesznek a kulcsszereplők egy olyan adatgyűjtés és adatrögzítés gyakorlati alkalmazása és fejlesztése érdekében, amely áldozatközpontú, és amely számára prioritás a civil szervezetek közötti, valamint a civil szervezetek és az állam közötti együttműködés.

⁶ A tevékenységek ütemezését és leírását lásd a módszertani beszámolóban.

Történeti áttekintés

1961 a magyar büntetőjogban megjelenik az első, gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó passzus a béke és emberiség elleni bűncselekményeke tárgyaló fejezetben, amely utal nemzetközi kötelezettségekre is (népirtást tilalmazó egyezmény)

1990-1993 a magyar szkinhed csoportok szervezettebbé válnak, és több rasszista, antiszemita és romaellenes támadásban részt vesznek. 1990-ben Egerben egy országos szkinhed találkozó zajlik, hatvan résztvevővel. 1993-ban ugyanezen a találkozón már kétszázan vannak. A szkinhedek számát országos szinten 1300-3000 főre becsülik. 1991 januárja és 1993 márciusa között 15 büntetőeljárás indul ezen csoportok tagjai ellen, összesen 114 vádlottal.⁷

1993 október szkinhed csoportok zavarják meg a köztársasági elnök 1956-os forradalom évfordulóján mondott beszédét; ez országos szinten is ráirányítja a figyelmet a szélsőjobboldal előretörésére.

1993 A Legfelsőbb Bíróság elutasítja a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó passzus alkalmazását egy olyan ügy kapcsán, amelynek során 46 szkinhed keresztülmasírozott Budapesten, és több roma és külföldi személy ellen erőszakos bűncselekményeket követtek el.

1996 Módosítják a Büntető Törvénykönyvet: a meglevő gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó passzust újrafogalmazzzák és áthelyezik az emberi méltóság elleni bűncselekmények közé.

2007 Erőszakos támadás a Budapest Pride felvonulás ellen; ez fordulóponthoz jelentett a Háttér Társaság számára, amely ettől fogva tudatosabban viszonyult az LMBT+ emberek ellen elkövetett gyűlölet-bűncselekményekhez, és célzott érdekérvényesítő tevékenységbe kezd.

2008 július 500 személy vesz részt a Budapest Pride felvonuláson. 1000-1500 ellentüntetővel találják szemben magukat, akik homofób jelszavakat skandálnak, és tojásokat, burgonyát, zöldségeket, üvegeket, köveket és Molotov-koktélokot dobálnak a felvonulókra. Több politikust és más ismert személyt is támadás ér. Az ellentüntetők egyik csoportját, akiknél savat és Molotov-koktélokot találtak, a rendőrség őrizetbe veszi. Az összecsapások során a rendőrség vízágyúkkal próbálta szétoszlatni a tömeget. Összesen 58 ellentüntetőt vesznek őrizetbe.⁸

2008 Módosítják a Büntető Törvénykönyvet: a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó passzus új megnevezést kap („közösség tagja elleni erőszak”) és belekerül a „lakosság egyes csoportjai” kifejezés, amely lehetővé teszi alkalmazását homofób és transzfób bűncselekményekre is.

⁷ A fejlemények összefoglalóját ld.: Nagy, L. T. (1994).

⁸ További információért ld. <https://index.hu/belfold/flvo080705/>

2008-2009 Kilenc támadás történik roma személyek ellen Északkelet-Magyarországon. Az elkövetők a 14 hónap során fegyverekkel, gránátokkal és Molotov-koktélokkal támadtak romák házaire és az azokból menekülő áldozatokra. Hatan meghalnak, és 55-en súlyosan megsérülnek. Az áldozatok között van egy negyvenes házaspár, egy idős férfi, egy apa az öt éves fiával, valamint egy anya és 13 éves lánya. A négy elkövető egyike 2004 óta nemzetbiztonsági megfigyelés alatt állt. 167 napos büntetőtárgyalás után a bíróság a négy férfit rasszista indítékból elkövetett gyilkosság vádjában bűnösnek találja. Hármán életfogytiglant kapnak, egy elkövető pedig 13 év börtönbüntetést.⁹

2009 az Athéna Intézet gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlölet-csoportokat tartalmazó adatbázis építésébe kezd.

2010 A Háttér [gyűlölet-bűncselekmények elterjedtségét vizsgáló kutatást](#) folytat LMBT emberek körében 1674 válaszadóval.

2010 Civil szervezetek első ízben tartanak képzést a rendőrségnek a gyűlölet-bűncselekmények témájában.

2010 augusztus A rendőrség megállít egy roma férfit, aki autójában lopott árukat szállít. A rendőrsőn a gyanúsítottat hat rendőr és két biztonsági őr bántalmazza, hogy vallomást csikarjanak ki belőle. Ennek során többször utalnak a gyanúsított roma származására. A rendőrség vizsgálatot indít az ügyben, de ezt megszüntetik, mert az ügyészség az áldozat által elmondottakat nem tartja hitelesnek. 2017-ben az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) megállapítja: a kormány nem bizonyította kielégítően, hogy a panaszos sérülései nem a rendőrök általi bántalmazásból származtak, illetve a hatóságok elmulasztották kivizsgálni annak esetleges rasszista indítékát.¹⁰

2011. január Szegeden egy roma férfit megvernek egy diszkó előtt. A támadó egy rendőr, aki a támadás során rasszista nyelvezetet használ, és másnap a közösségi médiában eldicsekedik: „cigány fejét rúgtam a földön”. Közösség tagja elleni erőszak miatt indul eljárás ellene, de ezt később garázdaságra módosítják, és a bíróság ebben a bűncselekményben találja bűnösnek az elkövetőt. 2015-ben az EJEB megállapítja, hogy a hatóságok megsértették az Emberi Jogok Európai Egyezményét, amikor nem gyűlölet-bűncselekményként kezelték az ügyet. A Bíróság kijelenti, hogy a hatóságok nem vették figyelembe az elkövető interneten tett rasszista megjegyzéseit, és ezért nem megfelelően mérték fel az ügy körülményeit. A Bíróság felhívja a figyelmet: nemcsak azokat a cselekményeket kell gyűlölet-bűncselekménynek minősíteni, ahol kizárólag a sértett védett tulajdonsága az indíték; az elkövetőknek gyakran vegyes indítékuk van.¹¹

9 További információért ld., https://index.hu/belfold/2018/11/03/romagyilkosság_tizedik_evfordulo/

10 M.F. kontra Magyarország (45855/12)

11 Balázs kontra Magyarország (15529/12)

2011 március-április Miután árvíz pusztítja el két roma család házát Gyöngyöspata romák lakta részén, az egyik család a város egy olyan részén tervez házat venni, ahol nagyon kevés roma lakos él. A szomszédok tiltakoznak és petíciót nyújtanak be az önkormányzathoz. Egy idős férfi állítólag azért követ el öngyilkosságot, mert nem akarja, hogy az utca szemközti oldalára romák költözzenek. A Jobbik és a Magyar Gárda őrjáratokat szervez a romák lakta utcákban. Egy Jobbik nagygyűlés során – ahol a 2000 résztvevőnek csak egyharmada volt helybéli – roma nőket fenyegetnek meg, többek közt fokossal és ostorral fenyegetnek meg egy anyát és kétéves gyermekét, követnek és leköpnék egy állapotos nőt, akinek később idő előtt megszületett a gyermeke, és romák házainak az ablakát kővel betörik.¹² A rendőrség és az ügyészség a fokosos-ostoros incidenst egyszerűen zaklatásnak kezelte, figyelmen kívül hagyva az előítéletes indítékot és azt, hogy az áldozat közösség tagja elleni erőszak miatt tett feljelentést (noha ez a tényállás a fenyegető kényszerítést is magában foglalja). 2016-ban az EJEB megállapítja, hogy a hatóságok megsértették az az Emberi Jogok Európai Egyezményét, amikor nem vették figyelembe az előítéletes indítékot.¹³

2011 május A gyöngyöspatai incidens hatására több törvénymódosítás születik, többek között kiterjesztik a közösség tagja elleni erőszak fogalmát Büntető Törvénykönyvben a riadalmat keltő, kihívóan közösségellenes viselkedésre is.¹⁴

2012 [Országos szintű gyűlölet-bűncselekmény szakvonalat állítanak fel a rendőrségen belül, élére egy országos koordinátort neveznek ki.](#)

2012 A Kormány Emberi Jogi Kerekasztal néven konzultációs fórumot hoz létre a kormány és a civil szervezetek között; több tematikus munkacsoportja foglalkozik a gyűlölet-bűncselekményekkel.

2012 Elfogadják az új Büntető Törvénykönyvet. A közösség elleni erőszak tényállásában nevesítetten jelenik meg a szexuális irányultság, a nemi identitás és a fogyatékoság. A reform a civil szervezetek intenzív lobbytevékenységének az eredménye, akik később megalakítják a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoportot (GYEM).

2012 augusztus Szélsőjobboldali csoportok 4-500 fős demonstrációt szerveznek Devecser város romák lakta részén a „cigánybűnözés” ellen, szigorú rendőri felügyelettel. A beszédekben olyan állítások hangzanak el, hogy a romák „abnormálisak”, „genetikailag kódolt hulladékok”, akiket „ki kell irtani a közéletből”, és „bűnbanda”, akiket „ki kell zavarnunk a Kárpát-medencéből.” A tüntetők, akik közül sokan félkatonai egyenruhát viselnek, ostorokkal és

¹² További információért ld.

https://index.hu/belfold/2011/03/06/ciganyterror_es_gardaterro_gyongyospatan/ és <http://gyulotellen.hu/esetek>

¹³ R.B. kontra Magyarország (64602/12)

¹⁴ "kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy riadalmat keltsen"

botokkal felfegyverkezve vonulnak, és olyan szlogeneket skandálnak, mint „cigánybűnözés”, „meghaltok, cigányok!”, „felgyújtjuk a házatokat és benne égték”, „este úgyis visszajövünk, amikor elmentek a rendőrök”, miközben köveket dobálnak a romák házaira. A rendőrség vizsgálatot indít az ügyben, de csak egy embert vádolnak meg közösség tagja elleni erőszakkal, kődobálás miatt. A rendőrség és az ügyészség úgy véli, a beszédek és a skandálás nem meríti ki a közösség elleni izgatás tényállását, és a tüntetés résztvevőinek joguk volt a szabad véleménynyilvánításhoz. 2017-ben az EJEB megállapítja, hogy a nyomozás nem volt hatékony, és hogy a tüntetésen elhangzó beszédek kimerítik az izgatás tényállását, amely a magyar Büntető Törvénykönyv szerint is büntetendő cselekmény.¹⁵

2012 szeptember Kezdetét veszi a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó nemzeti stratégia és cselekvési terv megalkotására irányuló civil projekt, amely nagy hangsúlyt fektet a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásának és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtésnek a fejlesztésére.¹⁶

2012 november az EMIH – Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség létrehozza a Tett és Védelem Alapítványt az antiszemitizmus elleni küzdelem érdekében. A Miniszterelnökség pénzügyi támogatást nyújt az Alapítvány kutatási intézetének a gyűlölet cselekmények, elsősorban az antiszemita cselekmények monitorozására.

2013 november A Háttér Társaság képzést tart a rendőrség gyűlölet-bűncselekmény szakvonala tagjainak a gyűlölet-bűncselekményekről.

2013 augusztus 6 A 2008-2009-es romagyilkosságok három elkövetőjét letöltendő életfogytiglanra ítélik.

2013 Gyűlölet-bűncselekménnyel foglalkozó kurzus indul Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karán a Tett és Védelem Alapítvánnyal együttműködésben.

2014 megjelenik a *Jogalkalmazási problémák a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásokban – a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport tapasztalatai* című kiadvány, amelyet a kormány Emberi Jogi Kerekasztalának Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoportja találkozáján is megvitatnak.

¹⁵ Király és Dömötör kontra Magyarország (10851/13)

¹⁶ Ld. GYEM (2014b)

2014 A rendőrség gyűlölet-bűncselekmények szakvonala a GYEM-mel együttműködésben esettanulmányozás néven rendszeres találkozókat tart egyéni esetek felülvizsgálatának céljából; ez később általánosabb konzultációvá és együttműködéssé női ki magát a gyűlölet-bűncselekmények területén.

2016 A GYEM összeállítja az előítélet-indikátorok listáját, amelyhez 59 közintézménytől, akadémiai intézménytől és szakértőtől kérnek segítséget,¹⁷ nagyon sokat számít a Gyűlölet-bűncselekmény Elleni Munkacsoport [sic] által létrehozott indikátor-lista, ami segít [a rendőrségnek] felismerni ezeket a bűncselekményeket”¹⁸

2016 január 12 Jogerős ítélet a 2008-2009-ben elkövetett romagyilkosságok ügyében.

2018 július 1 Új bűnügyi statisztikai rendszert vezetnek be, amelyben lehetőség nyílik a gyűlöletmotiváció és a védett tulajdonság megjelölésére valamennyi bűncselekmény esetén.

2019 július 18 Az országos rendőrfőkapitány gyűlölet-bűncselekmények elleni fellépésre vonatkozó utasítást ad ki, amely valamennyi rendőri szervre kiterjed. Az utasítás normába foglalja a gyűlölet-bűncselekmény szakvonal működését, és kiegészíti azt helyi szinten működő mentorokkal.

¹⁷ Ld. <http://gyuloletelten.hu/aktualitasok/indikatorlista-hatekonyabb-buntetoeljarasert>

¹⁸ 5. számú interjúalany

Egy gyűlölet-bűncselekmény folyamata

A fenti történeti áttekintésből képet kaphattunk arról a kontextusról, amelyen belül az áldozatok és közösségeik a gyűlölet-bűncselekményeket megtapasztalják Magyarországon.

Az alábbi linken egy gyűlölet-bűncselekmény folyamatának vizuális ábrázolását láthatjuk: <http://www.facingfacts.eu/content/journey-hate-crime-case>

Interaktív műhelybeszélgetéseken hat ország körülbelül 100 képviselője működött közre ennek az áldozatközpontú, több szereplő aktív részvételét ábrázoló képnek a megalkotásában, amely azt mutatja meg, milyen információkat lehet és kell megragadni, amint egy gyűlölet-bűncselekmény a büntető igazságszolgáltatás rendszerén keresztül előrehalad a feljelentéstől a nyomozáson és vádemelésen át az ítélelhozatalig, illetve kik a legfontosabb érdekelt felek a folyamat során.¹⁹

Az ábra a műhelybeszélgetéseken összegyűjtött kollektív tudáson és tapasztalaton alapszik. Jogi szempontból jól közvetíti azt az alapproblémát, amelyet Schweppe, Haynes és Walters így fogalmaz meg: „ahelyett, hogy a gyűlölet-motívum végigkísérné az ügyet, és befolyással lenne az adott ügyben folytatott nyomozásra, vádemelésre és ítélelhozatalra, gyakran épp ellenkezőleg, ‘eltűnik’ vagy ‘kiszűródik’ a folyamat során.”^{20,21} Megmutatja továbbá azt is, milyen sokféle tapasztalat, feladat, tényező és érdekelt fél játszik szerepet a folyamatban, illetve megjeleníti az áldozat tapasztalatait a bejelentés, rögzítés és adatgyűjtés különböző kulcsfontosságú pontjain. Az ábra bemutatja, hogy a rendőrnek, az ügyésznek, a bírónak és a civil szervezet munkatársának mind kulcsszerepe van abban, hogy az áldozat által megélt gyűlöletet, ellenségességet és előítéletes indítékú bűncselekményt megértsük és reagáljunk rá, illetve megfelelő biztonságot és támaszt nyújtunk az áldozatnak. Nemzetközi jogi normák és standardok írják elő, hogy a folyamat egyes pontjain milyen információkat és adatokat kell gyűjteni.²²

Az, hogy sok áldozat miért nem lép kapcsolatba a rendőrséggel és a büntető igazságszolgáltatás rendszerével, érthetővé válik azoknak a magányát és zavarodottságát látva, akik ezt megteszik. Az ábra megmutatja, hogy a büntető igazságszolgáltatási szervek munkatársainak milyen szakmai megközelítésre és attitűdre van szükségük ahhoz, hogy egy ilyen ügy sikerrel végződjön.²³ A

¹⁹ [A további részleteket lásd a módszertani beszámolóban.](#)

²⁰ Schweppe, J. Haynes, A. és Walters M (2018), 67. old.

²¹ Ennek az „eltűnés”-nek a mértéke országonként változik, az országjelentésekben részletesen tárgyaljuk.

²² [Lásd a Standardok gyűjteményét és az értékelő táblázatokat.](#)

²³ Interjúk a kutatás során a különböző egységekhez tartozó kulcsszereplőkkel.

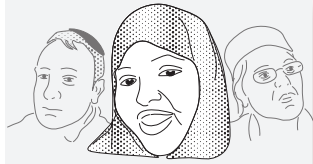
civil szervezetek létfontosságú, bár sérülékeny biztonsági hálóként jelennek meg, mivel a folyamat minden pontján információt és támogatást nyújtanak az áldozatoknak, és bizonyítékot szolgáltathatnak a rendőrség és az ügyészség számára az előítéletes indítékról.

Az *Egy gyűlölet-bűncselekmény folyamata* azt a *normatív* elképzelést közvetíti, hogy a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartása és a velük kapcsolatos adatgyűjtés azzal kezdődik, hogy az áldozat bejelenti az incidenst, majd az ügy tovább halad a nyomozáson és vádemelésen keresztül az ítélethozatalig. Mindezt az adott ország büntető igazságszolgáltatásának *folyamata* határozza meg, amelynek során az érdekelt feleknek be kell gyűjteniük, fel kell használniuk és nyilvánosságra hozniuk az előítélettel, valamint az áldozat biztonságával kapcsolatos legfontosabb adatokat. Az ábrán azonban megjelenik a *valóság* is: az, hogy az áldozatok gyakran nem tesznek bejelentést, az előítélet-indikátorokkal kapcsolatos információ vagy az áldozat biztonságra és támogatásra való igénye elsikkad, vagy technikai korlátok vagy az intézmények közötti határok és együttműködési akadályok miatt eltűnik a rendszer rései között. Az is nyilvánvaló, hogy a civil szervezetek szerepe kulcsfontosságú ugyan, mégis alábecsülik és alulfinanszírozzák őket.

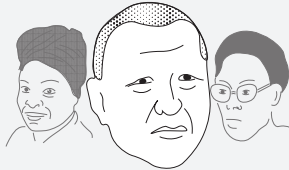
Mint a legtöbb országban, Magyarországon is súlyos probléma, hogy a gyűlölet-bűncselekmények nagy részét nem jelentik be a rendőrségnek és a civil szervezeteknek. Komoly hiányosságok mutatkoznak továbbá az áldozatoknak nyújtott információk, ellátások és támogatás terén is, ami az ügyek „eltűnéshez” és elégtelen eredményekhez vezet. Kutatásunkban az alábbi konkrét problémákat azonosítottuk:

- az áldozattal először kapcsolatba kerülő intézmény olykor nem ismeri fel, hogy gyűlölet-bűncselekmény történt, így az áldozatnak külön feljelentést kell tennie emiatt, ellenkező esetben a bűncselekmény be sem kerül a rendszerbe;
- a rendőrségi jelentések csak alkalmanként rögzítik az előítélet-indikátorokat, nem pedig rendszerszerűen;
- a rendőrség személyesen találkozik az áldozattal és ezáltal szerez róla valamilyen benyomást, az ügyész nem. A rendőrség számára nyilvánvaló lehet, hogy az áldozat egy védett csoporthoz tartozik, az ügyész azonban esetleg nem veszi figyelembe ezt a benyomást, így egy kulcsfontosságú előítélet-indikátor elvész. Ez leggyakrabban az LMBT+ személyek ellen elkövetett gyűlölet-bűncselekményeknél fordul elő.
- a bűnügyi és a bírósági statisztikai rendszer nem kapcsolódik egymáshoz; így jelenleg lehetetlen végigkövetni egy ügyet a bejelentéstől a büntetés kiszabásáig a teljes büntető igazságszolgáltatási rendszeren keresztül.

Ezekkel a kérdésekkel részletesen is foglalkozunk lentebb, amikor rendszerszinten áttekintjük a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartását és a velük kapcsolatos adatgyűjtést Magyarországon.

„Már ötödszöre történik ez velem, jelentenem kellene a rendőrségnek... de vajon hisznek majd nekem?”

„Rá fognak jönni, hogy nincsenek rendben a papírjaim... Nem kockáztathatom meg, hogy kiutasítsanak az országból.”

„A legutóbb a rendőrség nem vette jegyzőkönyvbe, hogy a melegségem miatt támadtak meg. Honnan tudjam, hogy most biztonságban leszek, és nem fog ugyanez megtörténni?”

A NYOMOZÁS

„Kötelességünk, hogy biztonságra helyezzük az embereket, és alaposan kivizsgáljuk az ügyet minden szempontból.”

A rendőrség nyilvántartásba veszi-e:

- A lehetséges gyűlölet-bűncselekmény típusát?
- Az előítélet-indikátorokat és az áldozat észlelését?
- Az áldozat támogatásra és biztonságra vonatkozó igényeit?

Továbbadják-e ezt az információt az ügyészségnek?

VÁDEMELEÉS

„Ha bizonyíték van rá, hogy a bűncselekményt előítéletes indítatásból követték el, kötelességünk ezt a bíróság tudomására hozni.”

Az ügyészség nyilvántartásba veszi-e:

- A gyűlölet-bűncselekmény típusát?
- Az előítéletesség bizonyítékait és az áldozat észlelését?
- Az áldozat támogatásra és biztonságra vonatkozó igényeit a bíróságon (és azon túl)?

Ezt az információt eljuttatják-e a bírósághoz?

ÍTÉLETHOZATAL

„A parlament elfogadta a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvényeket. Ha egy ügyről bebizonyosodik, hogy gyűlölet-bűncselekmény volt, alkalmazzunk kell ezeket.”

A bíróság nyilvántartásba veszi-e:

- Azt, hogy a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó jogszabályt alkalmazták-e?
- Az áldozat támogatásra és biztonságra vonatkozó igényeit a bíróságon (és azon túl)?

Ezt az információt eljuttatják-e a nagyközönséghez?

A civil szervezetek az áldozat oldalán állnak. Biztonságos támogató hálót nyújtanak, és olyan információkhoz is hozzájutnak, amelyekhez a rendőrség és más szervek nem.

Viszont az anyagi támogatás hiányosságai miatt a civil szervezetek nem tudják teljes mértékben és folyamatosan rögzíteni és nyomon követni ezeket az ügyeket, vagy végigkísérni az áldozatot az egész folyamaton, hogy mindvégig támogatást és tájékoztatást kapjon.

Mivel gyakran hiányzik a hatóságok és az intézmények közötti kommunikáció és összehangoltság, előfordul, hogy az előítéletes indítéka vonatkozó bizonyítékok, vagy az áldozat támogatással és biztonsággal kapcsolatos szükségletei nem kapnak kellő figyelmet.

Ezeknek az információknak az elvesztése azt eredményezheti, hogy:

→ A sértett összezavarodik

→ Lemorzsolódik az eljárás során

→ A közösségek fokozott kockázatoknak lesznek kitéve

→ A gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvények nem kerülnek alkalmazásra, ami a jogalkotó szándékával ellentétes

Rendszertérkép a gyűlölet-bűncselekmények magyarországi nyilvántartásáról és a velük kapcsolatos adatgyűjtésről

Az *Egy gyűlölet-bűncselekmény folyamata* „lineárisan” ábrázolta a bűnügyi igazságszolgáltatás *folyamatát*, de fontos figyelembe venni a különböző szereplők közötti kapcsolatok *rendszerét* is, amely ezt a folyamatot befolyásolja. Alapos munkával és folyamatos konzultációval egy áldozatközpontú keretrendszert és módszertant dolgoztunk ki olyan nemzetközi jogi normák és standardok konkrét listája alapján, amelyek segítségével átfogó, áldozatközpontú elemzés készíthető a nemzeti szintű helyzetről, a *kapcsolatok* fogalmára alapozva. Ez magában foglalja a civil szervezetek és a hatóságok együttműködésére vonatkozó bizonyítékokat a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásának és a velük kapcsolatos adatgyűjtésnek a területén, valamint az arra vonatkozó bizonyítékokat, hogy mennyire tudják a civil szervezetek közvetlenül nyilvántartani és monitorozni az általuk képviselt és támogatott közösségek elleni gyűlölet-bűncselekményeket.²⁴ A *rendszerterkép* túlmutat, egyben kiegészíti a meglévő megközelítéseket, mint az EBESZ-ODIHR Kulcsmegállapítások keretrendszere és INFACHT (Gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos információs eszközkészlet) programja.²⁵ A *rendszerterkép* segítségével az érdekelt felek műhelybeszélgetések vagy egyéb interaktív munkaformák keretében együttműködve tudják leírni a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásának és a velük kapcsolatos adatgyűjtésnek az aktuális rendszerét, feltérképezni annak erősségeit és hiányosságait, és közösen meg tudják határozni a fejlesztési prioritásokat.²⁶

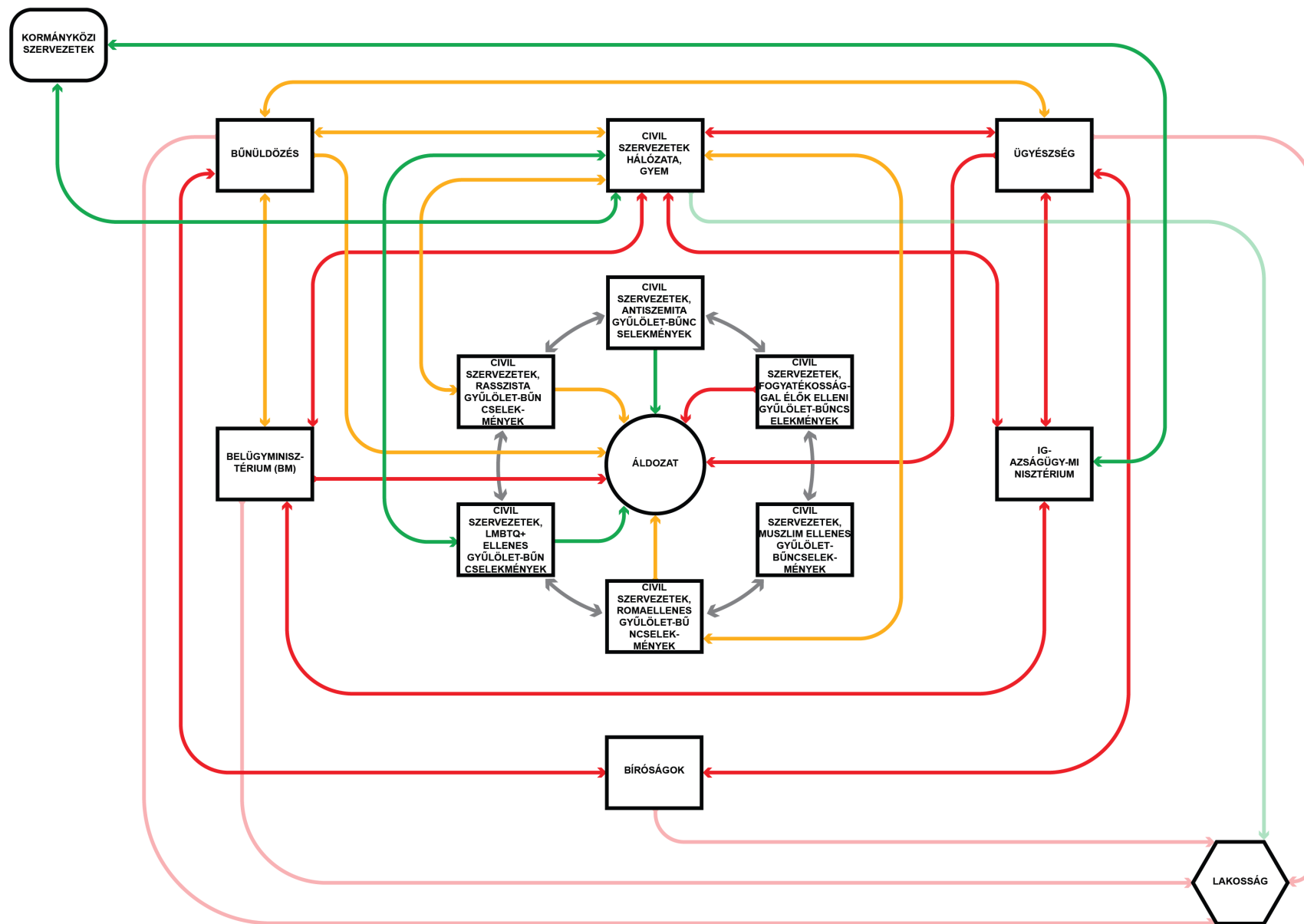
A rendszerterkép az önértékelő keretrendszerrel együtt értelmezendő (lásd lentebb), amely részletesen elmagyarázza a színekkel jelölt kapcsolatok tartalmát. Ha online nézi a térképet, ezek a magyarázatok a „+” jelre kattintva jeleníthetők meg.

Tekintsd meg [Magyarország rendszerterképének online elérhető, teljes képernyős interaktív verzióját a linkre kattintva.](#)

²⁴ Az országelemzésben szereplő főbb entitások részletes leírását, valamint annak részletezését, hogyan kapcsolódnak az értékelő táblázatok a „rendszerterkép”-hez, [lásd a módszertani beszámolóban.](#)

²⁵ ODIHR Kulcsmegállapítások, <http://hatecrime.osce.org/sites/default/files/documents/Website/Key%20Observations/KeyObservations-20140417.pdf>, ez a módszertan beilleszthető az INFACHT önértékelési keretrendszerébe, amelynek leírása az alábbi dokumentum 22-23. oldalán található: <https://www.osce.org/odihr/INFACHT?download=true>

²⁶ Az ezzel kapcsolatos javaslatokat lásd a módszertani beszámolóban.

- + Bizonyíték a kapcsolatokra és általános kommentár
- Jó kapcsolat. Hatékony keret és tevékenység, ami tovább javítható
- Megfelelő kapcsolat. Korlátozott keret és tevékenység
- Rossz kapcsolat. Nem elégséges keret és tevékenység

- ↔ Civil szervezetek közötti hálózatépítés (kellene) a hatékony érdekérvényesítés és a metszetszemlélet megvalósításához
- A keretek és tevékenységek megalkotásáról a felelősség nem kétoldalú, csak a hatóságok és a civil szervezetek felelősek az áldozat és a nyilvánosság felé
- A „nyilvánosság” felé vezető halvány nyílak azt jelzik, hogy bár a „nyilvánosság” az országos szintű rendszerben csak mint kontextus és háttér jelenik meg, szintén érdekelt félként kell megjeleníteni

Nemzeti szintű kontextus: szakpolitikák és gyakorlatok

A gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásának és a velük kapcsolatos adatgyűjtésnek a gyakorlata nem függetleníthető a dinamikus társadalmi-politikai kontextustól. Mint a fenti történeti áttekintés is mutatja, Magyarországon jelentős fordulóponatok voltak a gyűlölet-bűncselekmények megértésének és kezelésének területén. A 2008-2009-es romagyilkosságok, illetve a roma közösséget érő gyakori fenyegetések hatására a hatóságok nem hunyhattak többé szemet a szélsőjobboldal előretörése és a gyűlölet-bűncselekmények problémája fölött. Amikor a rendőrség több Pride eseményen sem tudta megvédeni a résztvevőket az ellentüntetők támadásaitól, megerősödött az állami fellépés hatékonyságát láthatóvá tevő és annak javítására irányuló érdekérvényesítő tevékenység, ami nemzetközi figyelmet is kapott. Az Emberi Jogok Európai Bírósága több ügyben is elmarasztalta a magyar kormányt, aminek hatására további nemzetközi vizsgálatok indultak az országgal kapcsolatban.

Részben ezekre az eseményekre adott válaszként Magyarország meglehetősen átfogó törvényi szabályozást alkotott meg a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatban. Kiépült egy országos szintű rendőrségi szakvonal, a civil szervezetekből álló Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport jó minőségű adatelemző jelentéseket készít és több fontos eredményt ért el érdekérvényesítés terén, sőt konkrét előrelépések történtek a hatóságok és a civil szervezetek együttműködésében is.

Ugyanakkor általánosságban a folyamatot az „egy lépés előre, két lépés hátra” jellemzi, ráadásul a rendszer olyan akadályokkal szembesül, amelyek sérülékennyé teszik és fenyegetést jelentenek. Nincs olyan nemzeti szintű keretrendszer, amely kötelezné a minisztériumokat és a bűnüldöző hatóságokat a gyűlölet-bűncselekmények megértésének és kezelésének átfogó megközelítésére, a szélsőjobboldal állandó jelenléte pedig szintén aláássa a rendszert. Mint egy interjúalanyunk rámutatott:

„ugyanakkor a szélsőjobb is ugyanolyan látható, sajnos Magyarországon elég erősek, és ez nehezíti a gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelmet”²⁷.

Több interjúalanyunk rámutatott a kapcsolatra a politikai retorika és a gyűlölet-bűncselekmények által gyakran érintett csoportok elleni gyűlölet kapcsolatára

27 1. számú interjúalany

Magyarországon. A GYEM 2015-ös jelentése az ENSZ Egyetemes Időszakos Felülvizsgálatának kiemelte, hogy a magyar kormány által kezdeményezett „nemzeti konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról” magában hordozza azt a veszélyt, hogy a menedékkérőket gazdasági bevándorlóknak bélyegzik, és nemzetbiztonsági kockázatnak tekintik.²⁸

További kihívást jelent, hogy a magyar kormány nyíltan támadja a külföldi donorok által támogatott civil szervezeteket, köztük olyanokat is, amelyek a gyűlölet-bűncselekmények monitorozásával és az áldozatok támogatásával foglalkoznak.²⁹ Egyik interjúalanyunk megjegyezte:

„[ezek a civil szervezetek] azok, akik hisznek az európai értékekben, az állampolgári és emberi jogokban, és napi szinten küzdenek ezekért. Véleményem szerint egyes esetekben átveszik az állam szerepét is, például amikor az áldozatokat, különösen a sérülékeny áldozatokat képviselik, hiszen ez az állam feladata lenne. És nem hiszem, hogy erre gyűlölködéssel kellene reagálni... Az államnak inkább meg kellene hallgatnia őket, és mivel ezek a civil szervezetek szívességet tesznek az államnak vagy átveszik a funkcióit, inkább együtt kellene működnie velük vagy akár finanszíroznia őket.”³⁰

Egyik interjúalanyunk amiatt aggódott, hogy a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos hivatalos adatok hiánya az ellenséges politikai környezetben a döntéshozóknak könnyen ürügyet szolgáltat arra, hogy beszüntessék a gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkozó egyetemi programokat, illetve más olyan tevékenységeket, amelyek kulcsfontosságúak a gyűlölet-bűncselekmények megértéséhez és kezeléséhez Magyarországon.³¹

Magyarországon a bűnügyi statisztikák általában véve is komoly hiányosságokat mutatnak, így a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó statisztikák megbízhatósága is megkérdőjelezhető. Egy interjúalanyunk szavaival: „Érdekes módon Magyarországon nagyon rossz minőségűek a statisztikák, de nagyon komolyan veszik őket.”³² Mint más bűncselekményeknél, a bejelentett esetek számának növekedését itt sem tekintik pozitív fejleménynek, pedig bizonyítható, hogy a bűncselekmények – és különösen a gyűlölet-bűncselekmények – bejelentési aránya igen alacsony. Szervezeti szinten a nagyobb számú bűnügynek negatív hatása lehet egy adott rendőr karrierjére vagy arra, milyen fényben tűnik fel a vezetőség. Ugyanez az interjúalany hozzáteszi:

28 GYEM (2015a), 320. bekezdés

29 Ld. Helsinki Bizottság és mtsai (2017) és Helsinki Bizottság (2018)

30 3. számú interjúalany

31 2. számú interjúalany

32 4. számú interjúalany

„Mindig mondjuk nekik, hogy a jelenlegi felállás mellett a statisztikákból csak annyi derül ki, hogy ők nem végzik a dolgukat. Legalább pár százra fel kellene vinni, az már hihető lenne. A mostani statisztikák nem hihetőek, senki se veszi őket komolyan... Már van három gyűlölet-bűncselekményes ügyünk Strasbourgban, és a civil szervezetek sok adatot nyilvánosságra hoznak.”³³

Ezeknek a nehézségeknek az ellenére az is látható, hogy hatékony és kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködés zajlik a civil szervezetek gyűlölet-bűncselekmények monitorozásával foglalkozó szakértői és a rendőrség között. Ez azt mutatja, hogy még egy ellenséges politikai környezetben és állandó forráshiány mellett is elérhetőek konkrét célok a gyakorlati, áldozatközpontú együttműködéssel. Ezzel lentebb részletesebben foglalkozunk.

Fókuszban a civil szervezetek és a rendőrség közötti együttműködés

A civil szervezetek és a rendőrség együttműködését Magyarországon így jellemezhetnénk: nyitottak a zárt ajtók mögötti együttműködésre. Bár az évek során kapcsolatok alakultak ki és jelentős szaktudás halmozódott fel, talán a fent leírt ellenséges politikai környezet miatt az együttműködés általában a politikusok előtt rejtve zajlik.

A 2012-ben kialakított országos szintű rendőrségi szakvonal, amelyet országos koordinátor irányít, egyfajta „felügyeletet jelent a rendőrség rendszerében”, és közvetlenül támogatja a GYEM-mel való együttműködést.³⁴ Megyei szinten vannak gyűlölet-bűncselekményekért felelős szakvonaltartók, helyi szinten pedig mentorok, akikkel a civil szervezetek kapcsolatba léphetnek, és a GYEM és a rendőrség hathavonta találkozik, hogy átbeszélje a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos képzés, adatrögzítés és nyomozás aktuális kérdéseit. Különböző háttérből jövő interjúalanyaink egyetértettek abban, hogy a képzés és az áldozatsegítés területén hatékony az együttműködés, és ez a téma a műhelybeszélgetésen is felmerült.³⁵ Egyik interjúalanyunk hangsúlyozta a rendőrségi szakvonal központi jelentőségét: „nagyon fontos, hogy városi és regionális szinteken is legyenek munkakapcsolataink... ez egyértelművé teszi a felelősségi köröket.”³⁶

³³ 4. számú interjúalany

³⁴ 5. számú interjúalany

³⁵ Ez a gyakorlat szerepel a FRA 2016-os jó gyakorlatok összefoglalójában is: https://fra.europa.eu/en/theme/hate-crime/compendium-practices?countries_eu=418

³⁶ 4. számú interjúalany

A rendőrség is elismeri a GYEM és más civil szervezetek szerepét: „Amit a civil szervezet a sértetti oldalról képvisel, amit a rendőrség a nyomozó hatóságéról, a kettő együtt tud egy eredményes harcot hozni a gyűlölet-bűncselekmények ellen.”³⁷ Ez az interjúalany azt is hozzátette, hogy a civil szervezetek adatai gyakran szélesebb körűek, mert több információt tartalmaznak az előítélet-indikátorokról és a be nem jelentett bűncselekményekről, mint a rendőrségi nyilvántartás. Bár elismerte, hogy a rendőrség rendszerébe nem építhetők be a civil szervezetek adatai, ő személy szerint igyekszik megismerni azokat. Válaszadóink elismerték továbbá a civil szervezetek jelentőségét az áldozatok támogatásában, mind jogi, mind egyéb szinten.

Több interjúalany hangsúlyozta, hogy a rendőrség különösen nyitott a civil szervezetek bevonására a képzések, az előítélet-indikátorokkal kapcsolatos útmutatás kidolgozása és a konkrét esetekben való együttműködés szintjén. Egyik interjúalanyunk, akinek jelentős tapasztalata van a rendőrségi képzésekben, elmondta, hogy a rendszeres kétnapos gyűlölet-bűncselekmény képzések átalakították a rendőrség és a civil szervezetek kapcsolatát, a civil szervezetek képviselői pedig rámutattak, hogy sokkal könnyebb egy bejelentést tenni készülő áldozatot segítve hatékonyan tárgyalni a rendőrséggel akkor, ha az ügyeletes rendőrtisztet már ismerik a képzésről.³⁸

A rendőrség gyűlölet-bűncselekmény koordinátora példáival az együttműködés pozitív oldalát világítja meg: „A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoportban dolgozunk együtt a civil szervezetekkel. Az indikátorlistát nézve, a különleges adatok kezelését nézve, nagyon jól működik ez a munkacsoport. Esettanulmányozás során már lezárt nyomozásokat nézünk, és felhívják a figyelmünket arra, hogy az ő szempontjuk, a sértett szempontjából esetleg hol lehettünk volna eredményesebbek. Ezek mind előremutató, segítő szándékúak.” Ezeket a példákat lentebb részletesen is megvizsgáljuk.

Bár nem tagja a GYEM-nek, a Tett és Védelem Alapítvány szintén fontos szerepet játszik abban, hogy felhívja a figyelmet az antiszemita bűncselekményekre Magyarországon, és együttműködik a Nemzeti Közszerológati Egyetemmel a gyűlölet-bűncselekmény tananyag összeállításában. Ők az egyetlen olyan, gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkozó magyar civil szervezet, amely jelentős anyagi támogatást kap a kormánytól.

37 5. számú interjúalany

38 4. számú interjúalany

Együttműködés a gyakorlatban: kezdeményezés és folyamatos kapcsolat

Eredetileg a rendőrség és a GYEM abban állapodott meg, hogy hathavonta találkozni; ez az együttműködés rendőrségi kezdeményezésre indult, mivel a civil szervezetek kritizálták azt, ahogyan a rendőrség kezeli az egyes eseteket. Az a megállapodás született, hogy szükség van egy „zárt ajtók mögötti” fórumra, ahol az összes érintett közvetlenül szólhat hozzá az ügyekhez. Minden hathavonkénti találkozóra kiválasztottak egy ügyet, amelyet átbeszéltek a közvetlenül az azon dolgozó rendőrökkel. Egyik interjúalanyunk így magyarázza a megközelítés lényegét: „megbeszéljük, mi mit láttunk problémának, a rendőrség miért úgy csinálta, ahogy, és persze mindezt bizalmasan kezeljük, és nem mondjuk el a médiának.”³⁹

A fórum később más témák felé fordította a figyelmét, köztük az előítélet-indikátorok listájának összeállítására. 2015-ben, a „24 esettanulmány”⁴⁰ publikálását követően a GYEM, a rendőrség és az ügyészség arra a közös álláspontra jutott, hogy a jelentésben leírt hiányosságok orvoslásához jó szolgálatot tenne egy rövid és tömör indikátorlista, amely segíthet a gyűlölet-bűncselekmények beazonosításában. A GYEM magára vállalta a lista első vázlatának elkészítését, amelyhez különböző külföldi példákat is felhasznált.⁴¹ 2016 januárjában a listát kiküldték véleményezésre a rendőrségnek, az ügyészségnek, a bíróságnak, az áldozatsegítő szolgálatnak, ügyvédeknek és tudományos intézményeknek.⁴² A visszajelzések alapján módosították a javaslatot és 2016-ban megosztották a rendőrséggel. Az a döntés született, hogy a listából készüljön egyrészt egy rövid, kétoldalas változat,⁴³ és egy négyoldalas,⁴⁴ amelyben a harmadik oszlopban példák is szerepelnek majd az egyes indikátorokra.⁴⁵ A véglegesített listát kiküldték az érdekelt feleknek, és 2016-ban a Munkacsoport közzétette a honlapján. A rendőrség vállalta, hogy képzéseiben felhasználja az anyagot, és feltölti a belső intranetjére; ez 2018 márciusában történt meg.

39 4. számú interjúalany

40 Ld. GYEM (2014a)

41 Többek között a [Facing Fact monitorozási útmutatója](#), az [IACP útmutatója](#) és a [DIE JH ügyészi iránymutatása](#)

42 A vázlatot összesen 174 személynek, illetve intézménynek küldték ki. 59 szervezettől és magánszemélytől kaptak visszajelzést, ebből 36 érdemelt (a visszajelzők teljes listáját ld. [ebben a cikkben](#), amely a lista létrejöttét foglalja össze).

43 Ld. http://gyulotellen.hu/sites/default/files/gyem_indikatorlista_ketoszlopos_vegleges.pdf

44 http://gyulotellen.hu/sites/default/files/gyem_indikatorlista_haromoszlopos_vegleges.pdf

45 A háromszlopos listát széles körben használják a civil szervezetek a rendőrségnek tartott képzéseiken, valamint a rendőrségi gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkozó hálózat a saját belső képzésein.

Az előítélet-indikátorok listájának kidolgozása során felmerült az a kérdés, hogyan gyűjtsünk be érzékeny adatokat a nyomozás során. Felmerült például a kérdés: megkérdezheti-e a rendőrség, hogy a sértett adott társadalmi csoporthoz tartozik-e? Rögzítheti-e a rendőrség, hogy saját megítélése – pl. széles körben elterjedt sztereotípiák – alapján a sértettet mások nagy valószínűséggel egy adott társadalmi csoporthoz tartozónak gondolhatják-e? stb. Ennek hatására a GYEM összeállított egy útmutatót, amely összehangolja a nyomozási kötelezettségeket az adatvédelmi szempontokkal, és felsorol olyan kérdéseket, amelyeket a nyomozás során érzékeny témákban fel lehet tenni. Az útmutatót a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság jóváhagyta, 2017 novemberében pedig egy [konferencia](#) keretében vitatták meg, amelyet a GYEM, az NKE és a gyűlölet-bűncselekmény szakvonal közösen szervezett. Az indikátorlista és az adatvédelmi útmutató legfontosabb megállapításai bekerültek a rendőrfőkapitány által kiadott utasításba.

A rendőrség a közelmúltban nyitottságot mutatott a Háttér Társaság által működtetett [UNI-FORM](#)⁴⁶ online bejelentő-felület használatára. Ez a felület lehetővé teszi, hogy az áldozatok és mások közvetlenül a rendőrségnek jelentsék be a gyűlölet-bűncselekményeket. A két szervezet most dolgozza ki a felülettel kapcsolatos együttműködési megállapodást.

Ez a három példa rámutat több fontos vonásra, amely a hatóságok és a civil szervezetek együttműködését jellemzi a gyűlölet-bűncselekmények által érintett áldozatok és közösségek segítésének területén. Először is, az együttműködés kezdeményezői és fenntartói általában a civil szervezetek. Ehhez sok energiára, türelemre és tudatosságra van szükségük, mivel a hatóságok gyakran lassan reagálnak vagy teszik meg a közösen eltervezett lépéseket. Ugyanakkor az együttműködéshez mindig két fél kell, és a fenti példákból látható, hogy a hatóságok pozitívan reagáltak a kezdeményezésekre. A fent leírt munka hasznosságához nagyban hozzájárult a „kritikus barátság” elve, vagyis hogy a civil szervezetek őszinte, építő kritikával és gyakorlati segítséggel járulnak hozzá a probléma megoldásához.⁴⁷ Mivel azonban az együttműködésnek nincs intézményes kerete, amelyet a vezetés és a politikai akarat támogatna, bármikor megszűnhet minden ok és magyarázat nélkül. A közelmúltban ténylegesen érzékelhetők annak a jelei, hogy a rendőrség kevésbé motivált az együttműködés fenntartására. Még nyitott kérdés, folytatódik-e a jövőben is a rendőrség és a civil szervezetek együttműködése, és ha igen, milyen formában.

46 A UNI-FORM az ILGA-Portugal kezdeményezésére jött létre. Egy applikáció segítségével az áldozatok és a tanúk bejelenthetik a gyűlölet-bűncselekményeket; a bejelentések az országos szinten erre specializálódott civil szervezetekhez futnak be. <https://uni-form.eu/about?country=GB&locale=en>

47 Ezt az elvet részletesen ismertetjük az európai [tematikus jelentésben](#).

I. Koalíciós stratégiák

A GYEM állandó stratégiai döntésekre kényszerül a hatóságokkal való kapcsolata során, hogy egy ellenséges politikai környezetben is javulást érhessen el a gyűlölet-bűncselekmények rögzítése és az áldozatsegítés terén.

A GYEM és más, gyűlölet-bűncselekmények monitorozásával foglalkozó szakértői hálózatok számára stratégiai kérdés, hogy tagjaik közé bevegjenek-e olyan civil szervezeteket is, amelyek nem a gyűlölet-bűncselekmények rögzítésére és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtésre, illetve a nyomozási és vádemelési eljárásokra szakosodtak. Míg egy ilyen döntés befogadóbbá tenné a hálózatot az új és különböző nézőpontok iránt, fennáll a veszély, hogy a nem-szakértő egyesületek aláásnák a csoport fókuszát és tekintélyét, és ezáltal a hatóságokkal ápolt viszonyát. A civil szervezetek érdekérvényesítő szerepével kapcsolatban egy interjúalany felvetette, hogy lehetséges-e egyszerre támogató és ugyanakkor kritikus vagy akár támadó megközelítést alkalmazni, vagy hasznosabb, ha ezeket a szerepeket több különböző civil szervezet valósítja meg.

II. Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE)

2012 óta az NKE gyors ütemben fejleszti a rendőrképzés gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó tananyagát: először csak alapszakon vezetett be egy kurzust a gyűlölet-bűncselekmény rendőri kezeléséről, majd mesterszakos kurzusokat, 2017-ben pedig doktori szintű kurzust is indított a témában. A résztvevők száma is gyors mértékben növekedett: az első évben 10-15, a másodikban már 50 diák látogatta a kurzusokat. Az NKE a 2018-2019-es tanévben sikeresen bevezette az online rendőri képzéseket is; a kísérleti kurzuson a Belügyminisztériummal történt megállapodás részeként 550 rendőr vesz részt a *Nézzünk szembe a tényekkel!* projekt keretében.

A Rendészettudományi Kar szoros kapcsolatot tart fenn a civil szervezetekkel, különösen a GYEM-mel, és fontos szerepet játszik a rendőrség és a civil szervezetek közötti kapcsolatok facilitálásában. Rendszeresen részt vesz nemzetközi projekteken is, amely szintén pozitív hatással van a tevékenységére.⁴⁸

48 Ld. Pl. <https://24.hu/belfold/2019/01/04/gyulolet-buncselekmeny-nke-rendorseg/>

Ajánlások és következtetések

Kutatásunk rávilágított, milyen erősségek és gyengeségek találhatók a gyűlölet-bűncselekmények bejelentésének és nyilvántartásának magyarországi rendszerében. A következő szakaszban ajánlásokat fogalmazunk meg a műhelybeszélgetések tanulságai, az interjúk, valamint a „rendszerkép” stratégiai elemzése alapján.

A hatóságok felé:

Szükség van egy stratégiai keretrendszer kialakítására, amelyen belül a területen illetékes minisztériumok és hatóságok együtt felülvizsgálják és fejlesztik a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartására és a velük kapcsolatos adatgyűjtésre vonatkozó mechanizmusokat, és amelyben a civil szervezetek egyenjogú partnerként vesznek részt. Erre jó példa lehet a közelmúltban Görögországban kialakított rendszer, amely az EBESZ Demokratikus és Emberi Jogok Hivatala támogatásával jött létre.⁴⁹

Ezen a keretrendszeren belül szükség van az alábbiakra:

- rendszeres találkozók szervezése, amelyek során áttekintik a folyamatban levő és lezárt ügyeket és azok tanulságait, útmutatásokat és protokollokat alakítanak ki ügyészek számára arról, pontosan milyen bizonyítékokkal lehet igazolni az előítéletes indítékot – ebbe beleépítve a meglevő útmutatásokat az előítélet-indikátorokról, - és közös képzéseket szerveznek a gyűlölet-bűncselekmények témájában;
- a közelmúltban átalakított bűnügyi statisztikai rendszer továbbfejlesztése oly módon, hogy a „gyűlölet-bűncselekmény” címke alatt megjelenjen az áldozat/tanúk észlelése; lehetségessé váljon a büntetőjogi üldözés szintjét el nem érő gyűlölet alapú incidensek nyilvántartása; a vallás és etnikai alapú bűncselekményeket tovább lehessen bontani, hogy külön lehessen vizsgálni a muszlimellenes, antiszemita és keresztényellenes indítékot,⁵⁰ valamint az afrikai származású és a roma személyek ellen elkövetett bűncselekményeket⁵¹;
- nyílt kommunikáció a folyamatban levő tevékenységekről: a statisztikák közzététele, valamint a gyűlölet-bűncselekmények nyomozására és vádemelésre vonatkozó meglevő iránymutatások publikálása;
- a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia és a kapcsolódó cselekvési terv kiegészítése a gyűlölet-bűncselekmények témájával.

⁴⁹ Link beillesztése a görögországi keretrendszer leírásához.

⁵⁰ Jelenleg ezek mind a „vallás” kategóriába sorolódnak.

⁵¹ Jelenleg ezek mind a „faji vagy etnikai származás” kategóriába sorolódnak

A rendőrség felé:

- a GYEM-mel közösen kialakított előítélet-indikátor listára és képzésre alapozva fejlesszen ki egy rendőrségi protokollt a gyűlölet-bűncselekmények felderítésére, alkalmazza azt és hozza nyilvánosságra;
- építsen a meglevő képzési és oktatási programokra, használja a **Nézzünk szembe a tényekkel!** online képzését a gyűlölet-bűncselekményekről az egész országban.

Az ügyészség felé:

- alakítson ki egy, a rendőrségi gyűlölet-bűncselekmény szakvonalhoz hasonló, azt kiegészítő ügyészi hálózatot, és építse be a vonatkozó képzéseket a civil szervezetek bevonásával.

A Nemzeti Köszolgálati Egyetem felé:

- folytassa a civil szervezetek és a rendőrség és más illetékes szervek közötti együttműködést facilitáló szerepét.

A gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásával és monitorozásával foglalkozó civil szervezetek számára:

Vonjanak be új, alulról szerveződő csoportokat és működjenek együtt velük, különös tekintettel a fogyatékossgal élők ellen elkövetett gyűlölet-bűncselekmények áldozatait segítő csoportokra; fejlesszék ezen csoportok kapacitását a gyűlölet-bűncselekmények és gyűlölet alapú incidensek nyilvántartásának és monitorozásának a területén.

Hivatkozások

Bergold, J. & Thomas, S (2012) 'Participatory Research Methods: A Methodological Approach in Motion' 13(1) *Forum: Qualitative Social Research*.

Chevalier, J. M., & Buckles, D. J. (2013) *Participatory Action Research: Theory and Methods for Engaged Inquiry*. London: Routledge.

Helsinki Committee et al (2017) *Timeline of Government Attacks against Hungarian Civil Society Organisations*, Budapest: Helsinki Committee.

https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/Timeline_of_gov_attacks_against_HU_NGOs_short_17112017.pdf

Helsinki Committee (2018) *LEXNGO 2018*, <https://www.helsinki.hu/en/lexngo-2018/> (accessed 21 April 2019).

Nagy, L. T. (1994). A szkinhedek és büntetőjogi megítélésük. *Esély*, 6(1), 53–63.

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (2018) *Information Against Hate Crimes Toolkit Programme Description*, Warsaw: ODIHR. <https://www.osce.org/odihr/INFAHCT> (accessed 21 April, 2019)

Perry and Perry-Kessarlis (forthcoming) 'Participatory and designerly strategies for sociolegal research impact: Lessons from research aimed at making hate crime visible'

Perry-Kessarlis A (2019) 'Legal design for practice, activism, policy and research' *Journal of Law and Society*, 46:2

Schweppe, J. Haynes, A. and Walters M. (2018) *Lifecycle of a Hate Crime: Comparative Report*. Dublin: ICCL

Working Group Against Hate Crimes in Hungary (GYEM) (2014a) *Gyűlölet-bűncselekmények Magyarországon. Problémák, javaslatok, jó gyakorlatok*. Budapest: GYEM

Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport (GYEM) (2014b) *Jogalkalmazási problémák a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos elvárásokban*. Budapest: GYEM

A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport árnyékjelentése az ENSZ számára a gyűlölet-bűncselekmények magyarországi helyzetéről.
<http://gyuloletellen.hu/sites/default/files/gyemupr2016.pdf>. Budapest: GYEM

Értékelő táblázatok a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásáról és a velük kapcsolatos adatgyűjtésről, nemzetközi normák és standardok alapján

Ez a dokumentum felsorolja azokat a szempontokat, amelyeknek alapján a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásának és a velük kapcsolatos adatgyűjtésnek a nemzeti szintű rendszerét alkotó kapcsolatháló erősségeit és gyengeségeit leírhatjuk és elemezhetjük.¹ Részben meglevő megközelítésekre épül, mint például az EBESZ-DIEJH Kulcsmegállapítások keretrendszere és INFAHCT (Gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos információs eszközkészlet) programja, részben kiegészíti azokat.² A csatolt Standardok gyűjteményében található egy útmutatás arról, milyen bizonyítékokat tudnak a hatóságok összegyűjteni, felhasználni és nyilvánosságra hozni. Ez a keret az országos szintű helyzet inkluzív és áldozatközpontú elemzését teszi lehetővé, amely a *kapcsolatok* fogalmán alapszik. Figyelembe veszi a civil szervezetek és a hatóságok közötti együttműködés bizonyítékait a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásának és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtésnek a területén, illetve az azzal kapcsolatos bizonyítékokat, hogy a civil szervezetek milyen erőfeszítéseket tesznek a gyűlölet-bűncselekmények közvetlen rögzítésére és monitorozására azokban a közösségekben, amelyeket támogatnak és képviselnek.³

Az 1. Táblázat a fő értékelési szempontokat és a „rendszeren” belüli legfontosabb kapcsolatokat ábrázolja. A 2. Táblázatban található az országspecifikus leírás. Fontos megjegyezni, hogy ugyanazon országon belül több intézmény is szerepet játszhat az adatgyűjtésben és adatrögzítésben, különösen a szövetségi államokban. Ahol csak lehetséges, fontos megjeleníteni ezt a komplexitást. Ennek a projektnek a keretében az országos szintre fókuszálunk, de kiemeljük azt is, ha adott országon belül jelentős regionális különbségek vannak. Jelentős eltérések lehetnek azokban a jogi eljárásokban is, amelyek által különböző közigazgatási egységekben egy ügy eljut a nyomozástól a vádemelésig. Például van, ahol az ügyeket a bűnüldöző hatóságok helyett közvetlenül az ügyészségnek jelentik be, de az is előfordul, hogy nem az ügyészség, hanem a bűnüldöző szervek emelnek vádat. Módszerünk igyekszik tükrözni ezt a sokszínűséget. Ugyanakkor ez még nem a

¹ A „rendszerek” fogalmának részletes magyarázatát lásd a Módszertani beszámolóban.

² EBESZ kulcsmegállapítások, <http://hatecrime.osce.org/sites/default/files/documents/Website/Key%20Observations/KeyObservations-20140417.pdf>; ez a módszertan

² EBESZ kulcsmegállapítások, <http://hatecrime.osce.org/sites/default/files/documents/Website/Key%20Observations/KeyObservations-20140417.pdf>; ez a módszertan beleilleszkedik az INFAHCT önelemzési keretébe is, ld. az alábbi dokumentum 22-23. oldalán: <https://www.osce.org/odihr/INFAHCT?download=true>

³ Az országos értékelésben érintett legfontosabb szervezetek leírását, illetve annak magyarázatát, hogy az önelemzés hogyan kapcsolódik a „rendszerterképhez”, ld. a Módszertani beszámoló II. részében.

végleges elemzés, megjelenése után az egyes országok módosíthatják. Módszerünk korlátainak részletes elemzését lásd a Módszertani beszámolóban.

Táblázat: Önelemzés – általános megközelítés

Kapcsolat	A kapcsolat leírásához felhasznált bizonyítékok A bizonyítékok két fő típusát alkalmazzuk a vonatkozó nemzetközi normák és standardok alapján.		Pontszám
	Keret	Tevékenység	
A rendszerben az alábbi fő kapcsolatokat azonosítottuk be: Bűnüldözés: – ügyészség; bíróság; Belügyminisztérium Ügyészség – bíróság, Igazságügy-minisztérium Minisztériumok - Minisztériumok (pl. BM – IM stb.) Áldozat – bűnüldözés, ügyészség, minisztériumok; civil szervezetek Lakosság – bűnüldözés; minisztérium(ok), ügyészség; civil szervezetek civil szervezetek – bűnüldözés; ügyészség; minisztériumok, más civil szervezetek. Kormányközi szervezetek – minisztérium(ok); civil szervezetek A meglévő kormányközi keretokről és	A technikai keretek lehetővé teszik az adatgyűjtést és az adatrögzítést. A szakpolitikai keretek lehetővé teszik az információáramlást a rendszeren belül. A legaktívabb és felelősségteljesebb minisztériumok olyan szakpolitikai keretet dolgoznak ki, amely lehetővé teszi a rendőrségnek és más szervezeteknek, hogy beazonosítsák, rögzítsék és felhasználják a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos adatokat. Ha egy minisztérium nem alakít ki egy szervezeti	Arra utaló bizonyítékok, hogy a meglévő keretet használják – vagyis megvalósul az adatok rögzítése, megosztása, gyűjtése és közzététele, és az információk alapján szakpolitikák és jobb gyakorlatok születnek. Az „élvonal” azok a szereplők – nyomozók, ügyészek, civil szervezetek – akik a meglévő szakpolitikai keretet „életre keltik”, de az egyben be is korlátozhatja őket.	Minden kapcsolat 0-3 pontot kap két-két kategóriában: 1. „keret” 2. „tevékenység” Az összpontszámokat színekkel jelöljük: 5-6= zöld; 3-4 = sárga; 0-2 = piros. Zöld = Jó kapcsolat. Hatékony keret és tevékenység, ami tovább javítható. Sárga = Megfelelő kapcsolat. Viszonylag korlátozott keret és tevékenység. Piros = Rossz kapcsolat. Igen korlátozott keret és tevékenység.

tevékenységekről további háttérrel szolgál a mellékelt Standardok gyűjteménye. Más szervezetek és minisztériumok szintén relevánsak lehetnek, például esélyegyenlőségi szervek, nem-bűnügyi igazgatszolgáltató szervek és minisztériumok. Ahol ezek relevánsak, megjelennek az országos szintű jelentésben.	egységek közötti keretet, amelynek segítségével a rendőrség rögzítheti az előítéletes indítékot, vagy nem vállal vezető szerepet az adatgyűjtésre és adatrögzítésre vonatkozó átfogó iránymutatás kidolgozásában, a rendőrségnek korlátozott mozgástere van az áldozatokhoz való kapcsolódásban.		
Kapcsolat	A kapcsolat leírásához felhasznált bizonyítékok		Pontszám
	A bizonyítékok két fő típusát alkalmazzuk a vonatkozó nemzetközi normák és szabványok alapján.		
	Keret	Tevékenység	
A rendszerben az alábbi fő kapcsolatokat azonosítottuk be: Bűnüldözés: – ügyészség; bíróság; Belügyminisztérium Ügyészség – ügyészség, Igazságügy-minisztérium Minisztériumok - Minisztériumok (pl. BM – IM stb.) Áldozat – bűnüldözés, ügyészség, minisztériumok; civil szervezetek Lakosság – bűnüldözés; minisztérium(ok), ügyészség; civil szervezetek	A technikai keretek lehetővé teszik az adatgyűjtést és az adatrögzítést. A szakpolitikai keretek lehetővé teszik az információáramlást a rendszeren belül. A legaktívabb és felelősségteljesebb minisztériumok olyan szakpolitikai keretet dolgoznak ki, amely lehetővé teszi a	Arra utaló bizonyítékok, hogy a meglevő keretet használják – vagyis megvalósul az adatok rögzítése, megosztása, gyűjtése és közzététele, és az információk alapján szakpolitikák és jobb gyakorlatok születnek. Az „élvonal” azok a szereplők – nyomozók, ügyészek, civil szervezetek – akik a meglevő szakpolitikai keretet „éleltre	Minden kapcsolat 0-3 pontot kap két-két kategóriában: 1. „keret” 2. „tevékenység” Az összpontszámokat színekkel jelöljük: 5-6= zöld; 3-4 = sárga; 0-2 = piros. Zöld = Jó kapcsolat. Hatékony keret és tevékenység, ami tovább javítható. Sárga = Megfelelő kapcsolat.

civil szervezetek – bűnüldözés; ügyészség; minisztériumok, más civil szervezetek. Kormányközi szervezetek – minisztérium(ok); civil szervezetek A meglevő kormányközi keretokről és tevékenységekről további háttérrel szolgál a mellékelt Standardok gyűjteménye. Más szervezetek és minisztériumok szintén relevánsak lehetnek, például esélyegyenlőségi szervek, nem-bűnügyi igazgatszolgálatok szervek és minisztériumok. Ahol ezek relevánsak, megjelennek az országos szintű jelentésben.	rendőrségnek és más szerveknek, hogy beazonosítsák, rögzítsék és felhasználják a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos adatokat. Ha egy minisztérium nem alakít ki egy szervezeti egységek közötti keretet, amelynek segítségével a rendőrség rögzítheti az előítéletes indítékot, vagy nem vállal vezető szerepet az adatgyűjtésre és adatrögzítésre vonatkozó átfogó iránymutatás kidolgozásában, a rendőrségnek korlátozott mozgástere van az áldozatokhoz való kapcsolódásban.	keltik”, de az egyben be is korlátozhatja őket.	Viszonylag korlátozott keret és tevékenység. Piros = Rossz kapcsolat. Igen korlátozott keret és tevékenység.
--	---	--	--

Konkrét kapcsolatok és kritériumok

Kommentár: Magyarország

Nincs olyan nemzeti szintű keretrendszer, amely támogatná a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos adatgyűjtés és adatrögzítés átfogó megközelítését; a kormány Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiája és Cselekvési Programja nem tartalmaz konkrét intézkedéseket a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozóan. Előrelépés, hogy 2018. július 1-től bevezettek egy jelölést, ami segíti a gyűlölet-bűncselekmények utánkövetését és a védett tulajdonságok beazonosítását. Ugyanakkor még mindig sok a hiányosság, ami aláássa az adatok minőségét. 2017-ben jelentősen megnőtt a nyilvántartásba vett gyűlölet-bűncselekmények száma (33-ról 233-ra, a <http://hatecrime.osce.org/hungary?year=2017> oldal szerint), de nem világos, hogy ez a jobb nyilvántartásnak vagy az adatrögzítési alapelvek és gyakorlatok változásának köszönhető.

A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport vezető szerepet tölt be Magyarországon a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos adatgyűjtésben és adatrögzítésben. Nekik vannak a legerősebb kapcsolataik mind a hatóságokkal, mind az érintett közösségekkel, a kormányközi szervezetekkel és a nagyközönséggel. A gyűlölet-bűncselekmények rögzítésének és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtésnek a keretei a rendőrségnél a legerősebbek, ami nehézséget jelent, amikor az ügyészség és a bíróságok korlátozottabb rendszeréhez és kapacitásához kell kapcsolódniuk.

A gyűlölet-bűncselekmények rögzítésével és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtéssel foglalkozó főbb entitásoknak szoros kapcsolata van kormányközi szervezetekkel, rendszeresen szolgáltatnak adatokat nekik és részt vesznek nemzetközi hálózatokban. Megfigyelhető egy olyan tendencia, hogy a hatóságok a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos információkat inkább kormányközi szervezetekkel osztják meg, mint a magyar lakossággal. A nyilvánosan elérhető adatok nincsenek típusokra lebontva, így az érintett közösségeknek nagyon nehéz információkat szerezniük a gyűlölet-bűncselekmények elterjedtségéről és jellegéről, és a kormány azokra adott válaszairól.

A fogyatékos alapú gyűlölet-bűncselekmények által érintett csoportoknak a rendszer nagyon kevés segítséget nyújt. A közelmúltban csökkent a roma közösségeket támogató szervezetek száma, ami szintén negatív következményekkel járt.

Alapvető jogok biztosa:

Bár az alapvető jogok biztosának nincs konkrét adatgyűjtő vagy -nyilvántartó funkciója, fontos szerepet játszik a szakpolitikai környezet alakításában.

2009-ben a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa (ez a pozíció azóta összeolvadt az alapvető jogok biztosáéval) és az adatvédelemért és információszabadságért felelős országgyűlési biztos közös állásfoglalást adott ki az etnikai adatkezelésről, amelyben egy teljes fejezet foglalkozott a gyűlölet-bűncselekményekkel.

RÖVIDÍTÉSEK: GYEM: Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport

Kapcsolat	Bizonyítékok: ebben az oszlopban soroljuk fel azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján a kapcsolat „piros”, „sárga” vagy „zöld” minősítést kap (ld. 1. táblázat) (A vonatkozó nemzetközi normákat és standardokat ld. a végjegyzetekben)	Pontszám
		Keret: Tevékenység: Összesen: Szín:

	Keret	Tevékenység	
Bűnüldözés - ügyészség	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A bűnüldöző hatóságok átfogó nyilvántartást vezetnek a gyűlölet-bűncselekményekről, beleértve az előítélet-indikátorokat, illetve külön megjelölik az előítélet-indikátorokat és a bűncselekmények típusait (1.,2.,3.,4. standard) A bűnüldöző hatóságok rögzítik az áldozat támogatásával és biztonságával kapcsolatos információkat (5. standard) Az ügyészség nyilvántartásba tudja venni a rendőrség által átküldött adatokat az előítélet-indikátorokról és a bűncselekmény típusáról (4. standard), illetve az áldozat támogatásáról és biztonságáról (5. standard) A két szervezet tagja egy olyan technikai és szakpolitikai keretrendszernek, amely az előítélet-indikátorokkal, bűncselekmény-típusokkal és az áldozat támogatási és biztonsági szükségleteivel kapcsolatos adatok begyűjtését és megosztását végzi (8. és 9. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A rendszer realisztikus adatokat generál (a túl alacsony számok arra utalnak, hogy a gyűlölet-bűncselekmények elterjedtségét mérő eszközök nem megfelelőek) (6. és 7. standard). Szisztematikus adatmegosztás történik a rendőrség és az ügyészség között az egyes esetek kezelése során, beleértve az áldozat biztonsági szükségleteit, valamint a hatékonysággal kapcsolatos problémák elemzését. A bűnüldöző hatóságok és az ügyészség rendszeresen találkozik, áttekintik az előremenetelt, információkat osztanak meg és/vagy közös képzéseken vesznek részt.	Keret: 2 Tevékenység: 1 Szín: sárga

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A rendőrségen gyűlölet-bűncselekményekre specializálódott tisztek hálózata működik, rendszeres képzések és iránymutatások vannak többek között az előítélet-indikátorokról, amelyeket a GYEM-mel együttműködésben alakítottak ki. A szöveges nyomozati jelentésekben, amelyeket a rendőrség továbbít az ügyészségnek, megjelennek az előítélet-indikátorokra vonatkozó információk. A rendőrség és az ügyészség közösen használja az ENYÜBS (Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika) rendszert. 2018. július 1. óta lehetőség nyílik arra, hogy az egyes eseteket áldozatcsoportokra lebontva gyűlölet-bűncselekményként tartsák nyilván, miután azokat bűncselekménynek minősítették (tehát nem a bejelentéskor). Noha ez pozitív fejlemény, továbbra is akadályokba ütközik a teljes körű információk rögzítése a bűncselekmények bejelentésekor: 1) a hatóság döntésén, és nem az áldozat vagy a tanúk megítélésén múlik, hogy egy adott cselekményt gyűlölet-bűncselekménynek minősítenek-e 2) a védett tulajdonságokat csak a bűncselekményként elismert és nyilvántartott cselekményeknél rögzítik, a bűncselekménynek nem minősülő incidensek nem szerepelnek az új rendszerben. Ez elszalasztja a lehetőséget, hogy figyelembe vegyünk az áldozat és a tanúk észlelését. 3) Az adatok csoportosítása védett tulajdonság, nem pedig áldozatcsoport szerint történik, így nem lehet külön vizsgálni a muszlimellenes, antiszemita és	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Bár a bűnügyi nyilvántartási rendszer legújabb változtatásaival lehetőség nyílik rá, hogy a bűnüldözési rendszer minden részében beazonosíthatóak legyenek a gyűlölet-bűncselekmények, még túl korai felmérni, hogy ezt hatékonyan használják-e. Ugyanabban az ügyben eltérések fordulhatnak elő az ügy dossziéjában és a statisztikai adatokban. A belső kutatás 2009 és 2014 között 271 gyűlölet-bűncselekményekhez kapcsolódó ügyet talált, ez sokkal magasabb szám, mint ami a hivatalos statisztikákban megjelent. Bár vannak bizonyítékok ad hoc együttműködésre a rendőrség és az ügyészek között, ez nem rendszerszintű, mivel hiányzik hozzá az átfogó, intézményeken átívelő keretrendszer. A hatecrime.osce.org honlap szerint a rendőrség által nyilvántartott gyűlölet-bűncselekmények száma jelentősen emelkedett 2016 és 2017 között (33-ról 233-ra). Nem egyértelmű, hogy a változás oka a nagyobb mértékű bejelentési hajlandóság, a nyilvántartások javulása, vagy valami egyéb ok.	7
--	---	--	----------

	keret	tevékenység	
Bűnüldözés - bíróságok	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A bűnüldöző hatóságok átfogó nyilvántartást vezetnek a gyűlölet-bűncselekményekről, beleértve az előítélet-indikátorokat, illetve külön megjelölik az előítélet-indikátorokat és a bűncselekmények típusait (1.,2.,3.,4. standard) A bíróságoknak lehetősége van rögzíteni az ítélettel kapcsolatos információkat, beleértve azt, hogy az előítéletes indítékot figyelembe vették-e, illetve a végeredményt (7. standard). A két szervezet tagja egy olyan technikai és szakpolitikai keretrendszernek, amely lehetővé teszi az ügyek nyomon követését a nyomozástól az ítéletig, és az áldozat támogatási és biztonsági szükségleteivel kapcsolatos adatok rögzítését és megosztását (5., 8. és 9. standard).	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A rendszer realisztikus adatokat generál (a túl alacsony számok arra utalnak, hogy a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvényeket nem alkalmazzák) (6. és 7. standard). A menet közben felmerülő információkat felhasználják – pl. a mindkét fél részvételével történő találkozókra megbeszélik az elérhető adatokat, kezelik a problémákat és megállapítják a szükséges lépéseket.	keret:1 tevékenység: 1 szín: piros

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Nincs közvetlen kapcsolat a bűnüldözés és a bíróságok között, a ügyészség kapcsolódik a bírósághoz. Előfordul, hogy a rendőrségi jegyzőkönyveket csatolják a tárgyalási jegyzőkönyvekhez, illetve a rendőröket tanúként hallgatják ki a tárgyalóteremben. A bíróságok statisztikai rendszere nem kapcsolódik össze az ENYÜBS-sel. A rendőrség és a minisztériumok részéről elhangzottak olyan állítások, hogy a bíróságok függetlenségükre hivatkozva nem szívesen vesznek részt vagy vállalnak aktív szerepet az egyeztetéseken.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Nagyon korlátozott mennyiségű adat érhető el az ítéletekre vonatkozóan, ami mutatja, hogy a nyomozás és a vádemelés, illetve az ítélethozatal között korlátozott mértékű a kapcsolat. A bíróságok részt vettek több, egyebek között gyűlölet-bűncselekményekkel is foglalkozó interdiszciplináris találkón, de csak korlátozott szerepet vállaltak ezeken.	
	keret	tevékenység	
Bűnüldözés – Belügyminisztérium (BM)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A bűnüldöző hatóságok átfogó nyilvántartást vezetnek a gyűlölet-bűncselekményekről, beleértve az előítélet-indikátorokat, illetve külön megjelölik az előítélet-indikátorokat és a bűncselekmények típusait (1.,2.,3.,4. standard) A bűnüldöző hatóságok rögzítik az áldozat támogatásával és biztonságával kapcsolatos információkat (5. standard) Ezek az információk megoszthatóak a BM-mel vagy más illetékes minisztériummal adatgyűjtés és elemzés céljából. A két szervezet tagja egy olyan technikai és	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A menet közben felmerülő információkat felhasználják – pl. a mindkét fél részvételével történő találkozókra megbeszélnek az elérhető adatokat, kezelik a problémákat és megállapítják a szükséges lépéseket. A rendszer realisztikus adatokat generál (a túl alacsony számok arra utalnak, hogy a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvényeket nem alkalmazzák) (6. és 7. standard).	keret: 2 tevékenység: 2 szín: sárga

	szakpolitikai keretrendszernek, amely lehetővé teszi az előítélet-indikátorokkal, a bűncselekmények típusaival és az áldozat támogatási és biztonsági szükségleteivel kapcsolatos adatok rögzítését és megosztását (8. és 9. standard).		
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A bűnüldöző hatóságok gyűlölet-bűncselekményeket rögzítő tevékenységét lásd a Bűnüldözés - ügyészség kapcsolatnál. A Belügyminisztérium a rendőrség felügyeleti szerve, ő nevezi ki az országos és megyei rendőrfőkapitányokat. Továbbá minisztériumi határozatokat is hozhat a rendőrség gyakorlatának szabályozására. A BM tartja fenn az ENYÜBS rendszerét, a BM statisztikai osztálya közvetlenül hozzáfér az adatokhoz.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A rendőrség és a BM részt vesz egyeztető tárgyalásokon (pl. a GYEM és rendőrség találkozói, emberi jogi kerekasztal, FRA/EBESZ workshopok). Nem ismert, milyen gyakran nézi át a BM a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatokat a rendőrséggel konzultálva minőség, tendenciák és a fejlesztéshez szükséges lépések szempontjából. A hatecrime.osce.org honlap szerint a rendőrség által nyilvántartott gyűlölet-bűncselekmények száma jelentősen emelkedett 2016 és 2017 között (33-ról 233-ra). Nem egyértelmű, hogy a változás oka a nagyobb mértékű bejelentési hajlandóság, a nyilvántartások javulása, vagy valami egyéb ok.	
	keret	tevékenység	

Ügyészség - Bíróságok	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Az ügyészség rögzíteni tudja az előítéletes indítékra utaló bizonyítékokat és szükség esetén szisztematikusan be tudja mutatni ezeket a bíróságnak (4. és 7. standard). Lehetősége van rögzíteni az ítélettel kapcsolatos információkat, beleértve azt, hogy az előítéletes indítékot figyelembe vették-e, illetve a végeredményt (7. standard). A két szervezet tagja egy olyan technikai és szakpolitikai keretrendszernek, amely lehetővé teszi az előítélet-indikátorokkal, a bűncselekmények típusaival és az áldozat támogatási és biztonsági szükségleteivel kapcsolatos adatok rögzítését és megosztását (8. és 9. standard).	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A menet közben felmerülő információkat felhasználják – pl. a mindkét fél részvételével történő találkozókra megbeszélik az elérhető adatokat, kezelik a problémákat és megállapítják a szükséges lépéseket. A rendszer realisztikus adatokat generál (a túl alacsony számok arra utalnak, hogy a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvényeket nem alkalmazzák) (6. standard). Nincs nyoma annak, hogy az ügyészség és a bíróság rendszeresen reflektálna az adatokkal és beszerzett információkkal kapcsolatos problémákra és hiányosságokra.	keret: 1 tevékenység: 0 Szín: piros
---	---	--	---

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Az ügyészség két vonatkozó statisztikai rendszert használ: az ENYÜBS segítségével felügyeli a nyomozást, a VIR pedig a bírósági ügyek adatait tartalmazza. Az ENYÜBS rendszert a rendőrséggel közösen használják (lásd a Bűnüldözés – ügyészség kapcsolatot). A VIR rendszer kevésbé részletes, csak az ügyek jogi minősítését tartalmazza. A két rendszer nem kapcsolódik egymáshoz. Így kevesebb adat áll az ügyészség rendelkezésére, amikor az ügy a bíróság elé kerül. Az Országos Bírósági Hivatal nem gyűjt adatokat a bűncselekmények indítékáról. Az adatokat tanúvallomások formájában, az esetre vonatkozó dossziében tárolják. Ha az ügy „közösség tagja elleni erőszak”-nak minősül, ez megjelenik a bírósági statisztikákban. A rendszer azonban egy ügyben csak egy bűncselekmény-típust enged rögzíteni. Amennyiben egy ügyben több bűncselekmény is megvalósul, és a „közösség tagja elleni erőszak” nem az első helyen áll ezek között, a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó információ eltűnhet a rendszerből. A bíróság 2012-ben, 2015-ben és 2016-ban kapott képzést a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatban. Nincs átfogó keretrendszer, amely szabályozná a gyűlölet-bűncselekmények rögzítését és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtést.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A http://hatecrime.osce.org/hungary honlap szerint csak szórványosan érhetőek el adatok a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos vádemelésekre és ítéletekre vonatkozóan. A bíróságok részt vettek több, egyebek között gyűlölet-bűncselekmények adataival is foglalkozó interdiszciplináris találkozón, de csak korlátozott szerepet vállaltak ezeken.	12
--	---	--	-----------

	keret	tevékenység	
Ügyészség – Igazságügy-minisztérium	<i>Vonatkozó normák/standardok: :</i> Az ügyészség rögzíteni tudja a releváns, többek között előítéletes indítékra utaló bizonyítékokat és meg tudja osztani ezeket az IM-mel adatgyűjtési célokból (4. standard). A két szervezet tagja egy olyan technikai és szakpolitikai keretrendszernek, amely lehetővé teszi az előítélet-indikátorokkal, a bűncselekmények típusaival és az áldozat támogatási és biztonsági szükségleteivel kapcsolatos adatok rögzítését és megosztását (8. és 9. standard).	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A menet közben felmerülő információkat felhasználják – pl. a mindkét fél részvételével történő találkozókra megbeszélnek az elérhető adatokat, kezelik a problémákat és megállapítják a szükséges lépéseket.	Keret: 1 tevékenység: 1 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó ügyészségi nyilvántartásról bővebb információt ld. az ügyészség – bűnüldözés kapcsolatának leírásában. Az ügyészség és az IM is részt vesz egyeztető tárgyalásokon (Emberi Jogi Kerekasztal, FRA/EBESZ workshopok). Nincs azonban nemzeti szintű stratégia vagy olyan csoport, amely Magyarországon a gyűlölet-bűncselekmények rögzítését és a velük kapcsolatos adatgyűjtést felügyelné.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A rendszer realisztikus adatokat generál (a túl alacsony számok arra utalnak, hogy a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvényeket nem alkalmazzák) (5. és 6. standard). A gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó ügyészségi adatokról bővebb információt ld. az ügyészség – bűnüldözés kapcsolatának leírásában. Nem ismert, milyen gyakran vizsgálja felül az IM a rendőrséggel konzultálva a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatokat minőség, trendek és szükséges lépések szempontjából.	
	keret	tevékenység	

Belügyminisztérium – Igazságügy-minisztérium	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A két minisztérium adatokat és információkat kap a bűnüldöző hatóságoktól, illetve az ügyészségtől (1.,2.,3.,4. standard). A két szervezet tagja egy olyan technikai és szakpolitikai keretrendszernek, amely lehetővé teszi az előítélet-indikátorokkal, a bűncselekmények típusaival és az áldozat támogatási és biztonsági szükségleteivel kapcsolatos adatok rögzítését és megosztását a teljes bűnügyi igazságszolgáltató rendszerben (8. és 9. standard).	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A menet közben felmerülő információkat felhasználják – pl. a mindkét fél részvételével történő találkozókön megbeszéljük az elérhető adatokat, kezelik a problémákat és megállapítják a szükséges lépéseket. A rendszer realisztikus adatokat generál (a túl alacsony számok arra utalnak, hogy a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvényeket nem alkalmazzák) (5. és 6. standard).	keret:1 tevékenység: 0 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása::</i> Nincs olyan összehangolt mechanizmus a minisztériumok között, amely kifejezetten gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkozna. A gyűlölet-bűncselekményekről többször szó volt az Emberi Jogi Kerekasztal keretében; ez egy civil szervezetek és a kormány közötti konzultációs mechanizmus, amelyen mindkét minisztérium (más minisztériumokkal együtt) részt vesz.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása::</i> Az Igazságügy-minisztérium és a Belügyminisztérium a rendőrségtől, illetve az ügyészségtől kér le adatokat (ld. a BM – Rendőrség és IM – ügyészség kapcsolatok leírását). Nincs bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a két szerv átnézné ezeket az adatokat abból a célból, hogy beazonosítsák a fejlesztésre szoruló területeket.	
	keret	tevékenység	

Áldozat(ok) - Bűnüldözés	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A bűnüldöző hatóságok átfogó nyilvántartást vezetnek a gyűlölet-bűncselekményekről, beleértve az előítélet-indikátorokat, illetve külön megjelölik az előítélet-indikátorokat és a bűncselekmények típusait (1.,2.,3.,4. standard) A bűnüldöző hatóságok rögzítik az áldozat támogatásával és biztonságával kapcsolatos információkat (5. standard) Létezik eljárás arra vonatkozóan, hogy az áldozatokat tájékoztassák a nyomozás alakulásáról (10., 11., 12., 13.,14. standard) A gyűlölet-bűncselekményeket anonim módon is be lehet jelenteni.	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A rendszer segítségével rögzítik az előítélet-indikátorokat és a bűncselekmények típusait, és támogatást biztosítanak az áldozatoknak (15. és 16. standard) A rendszer segítségével tájékoztatják az áldozatokat a nyomozás alakulásáról (11. standard) Lépéseket tesznek a bejelentési arány növelésére (17. standard)	keret: 2 tevékenység: 1 Szín - sárga
-------------------------------------	---	---	--

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Magyarországon a bűnügyi eljárások a hivatalosság elvén alapulnak, vagyis a legtöbb bűncselekmény ügyében, beleértve a gyűlölet-bűncselekményeket, hivatalból indul nyomozás, az áldozatnak nem szükséges feljelentést tennie. Így a bűncselekményeket anonim módon, illetve harmadik feleknek is be lehet jelenteni. A rendőrség jelenlegi gyűlölet-bűncselekményeket nyilvántartó rendszerében és módszereiben vannak hiányosságok (lásd a bűnüldözés – ügyészség kapcsolatnál). A rendőrségnek kötelessége az áldozat tudomására hozni határozatait, például ha egy ügyet átad egy másik rendőrségi egységnek, ha felfüggeszti vagy lezárja a nyomozást, vagy ha bármilyen olyan jogalkalmazási lépéseket készül tenni, ahol az áldozat jelen lehet. Az Áldozatvédelmi irányelv 23. cikk 2b pontjának rendelkezéseit, miszerint a gyűlölet-bűncselekmények áldozatait erre speciálisan kiképzett személyeknek kell kihallgatnia, nem ültették át a magyar jogba. A rendőrök ezen a területen csak ad hoc jelleggel kapnak képzéseket, általában akkor, ha sikerül külön erre a célra anyagi támogatást szerezni. Az Áldozatvédelmi irányelv értelmében a rendőrségnek egyéni szinten kell mérlegelnie az ügyeket, figyelembe véve az áldozat személyes jellemzőit; nem világos, a magyar gyakorlat hogyan használja fel az ilyen információkat. A gyűlölet-bűncselekményeket anonim módon is be lehet jelenteni különböző formában, pl. személyesen	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A rendőrség nyilvántartó rendszerének korlátai szűkítik azoknak az információknak a körét, amelyeket rögzítenek és felhasználnak. Nincs kialakult rendszer arra, hogy a rendőrség az áldozatokat az adott területre specializálódott civil szervezetekhez irányítsa A rendőrség nem tett konkrét erőfeszítéseket arra, hogy növelje a gyűlölet-bűncselekmények bejelentési arányát. Vannak bizonyítékok arra nézve, hogy a rendőrség teljesíti az áldozattal való kommunikációra vonatkozó kötelezettségét (ld. <i>A nemzeti szintű helyzet leírása</i>). Egyes esetekben azonban gyűlölet-bűncselekményeket „garázdaság”-nak minősítettek, amelynek a magyar jog szerint nincs áldozata. Ezáltal a sértettet nem tekintik áldozatnak és nem tájékoztatják az ügy előremeneteléről.	16
--	---	---	-----------

	Keret	tevékenység	
Áldozat(ok) - ügyészség	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Van eljárás arra vonatkozóan, hogy az áldozatot tájékoztassák a bünyügyi eljárás előremeneteléről (18.,19., 20., 11., 12., 14. standard).	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A rendszert alkalmazzák az áldozatok tájékoztatására.	Keret: 1 tevékenység: 1 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Az ügyészségnek kötelessége az áldozat tudomására hozni határozatait, például ha ejti a vádat, illetve tájékoztatni az áldozatot, ha az ügye a bíróság elé kerül.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A bizonyítékok alapján az ügyészség az áldozat tudomására hozza ezeket a hivatalos döntéseket. Azonban ugyanazok a problémák jelennek meg, mint a rendőrség és áldozat kapcsolatánál. Egyes esetekben gyűlölet-bűncselekményeket „garázdaság”-nak minősítettek, amelynek a magyar jog szerint nincs áldozata. Ezáltal a sértettet nem tekintik áldozatnak és nem tájékoztatják az ügy előremeneteléről.	
	keret	tevékenység	

Áldozat(ok) – Belügyminisztérium	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Jól kialakított és megfelelő forrásokkal ellátott keretrendszer van a be nem jelentett gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos adatgyűjtésre – például olyan kérdőíves felmérések, amelyek tartalmazznak gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó kérdéseket is (20., 21., 22. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A minisztérium gyakorlatba is átültette azt a szakpolitikai elköteleződést, hogy lépéseket tesz a bejelentések és a támogatás javítása érdekében. Készültek felmérések az áldozattá válásról, amelyeknek eredményeit elérhető formában közzétették (23. standard)	keret: 0 tevékenység: 1 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Magyarországon még nem végeztek reprezentatív felméréseket az áldozatokkal kapcsolatban.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A legutóbbi felmérést 2002-2003-ban az Országos Kriminológiai Intézet készítette (amely az ügyészség része), de ebben nem szerepelt gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó kérdés. Magyarország ezen felül 2005-ben része volt az EU ICS felmérésnek, amely foglalkozott gyűlölet-bűncselekményekkel is, ám az eredményeket összesítő kiadvány Magyarországon (a többi országtól eltérően) nem tartalmazta a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatokat. A FRA több felmérésébe is bevette Magyarországot (antiszemitizmus, LMBT, EU MIDIS), ám a magyar kormány vitatja ezeknek az érvényességét.	
	keret	tevékenység	

Áldozat(ok) – civil szervezetek, rasszista gyűlölet-bűncselekmények	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezet rendszeres nyilvántartást tud vezetni a gyűlölet-bűncselekményekről és gyűlölet alapú incidensekről egy átlátható, áldozatközpontú módszerrel, amely elérhető a célközösség(ek) számára (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Az áldozatok használják a rendszert. A civil szervezet közvetlen támogatást nyújt az áldozatoknak, vagy továbbirányítja őket más támogató szolgálatokhoz (29. standard)	keret: 2 tevékenység: 2 Szín: sárga
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Magyar Helsinki Bizottság tagja a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoportnak, és alkalmazza annak közös nyilvántartási módszerét.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Magyar Helsinki Bizottság jogsegélyt nyújt a gyűlölet-bűncselekmények menedékkérő, menekült és „külföldi” áldozatainak, illetve monitorozza a médiában leírt és a bíróságokon tárgyalt ügyeket.	
	keret	tevékenység	
Áldozat(ok) - civil szervezetek, fogyatékosággal élők ellen elkövetett gyűlölet-bűncselekmények	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezet rendszeres nyilvántartást tud vezetni a gyűlölet-bűncselekményekről és gyűlölet alapú incidensekről egy átlátható, áldozatközpontú módszerrel, amely elérhető a célközösségek számára (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Az áldozatok használják a rendszert. A civil szervezet közvetlen támogatást nyújt az áldozatoknak, vagy továbbirányítja őket más támogató szolgálatokhoz (29. standard)	keret: 1 tevékenység: 1 Szín: piros

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Mivel a civil szervezet az intézményes erőszakra fókuszál, a fogyatékkal élő ellen elkövetett gyűlölet-bűncselekmények elkerülhetik a figyelmét.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) segít „[a] fogyatékkal élő embereknek – ide értve a pszichoszociális fogyatékkal élőket is -, akik közül sokan intézetben élnek és gondnokság alatt állnak.” Forrás: https://tasz.hu/egyenlosegprojekt Mivel azonban az intézményes erőszakra fókuszálnak, a fogyatékkal élő ellen elkövetett gyűlölet-bűncselekmények elkerülhetik a figyelmüket.	
	keret	tevékenység	
Áldozat(ok) - civil szervezetek, LMBTQ+ emberek ellen elkövetett gyűlölet-	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezet rendszeres nyilvántartást tud vezetni a gyűlölet-bűncselekményekről és gyűlölet alapú incidensekről egy átlátható, áldozatközpontú módszerrel, amely elérhető a célközösségek számára (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Az áldozatok használják a rendszert. A civil szervezet rendszeres közvetlen támogatást nyújt az áldozatoknak, vagy továbbirányítja őket más támogató szolgálatokhoz (29. standard)	keret: 3 tevékenység: 2 Szín: zöld

bűncselekmények	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Háttér Társaság civil szervezetként az LMBTQI emberek jogegyenlőségéért és társadalmi elfogadásáért lobbizik és kampányol. Az egyesület segélyvonalán a hívók bejelenthetik az erőszakot és számos témában támogatást kaphatnak; az egyesület két online bejelentő felületet is működtet (Jelentsd a homofóbiát!, UNI-FORM), és esetkezelési rendszerében külön kategóriát képeznek a gyűlölet-bűncselekmények. A Háttér a GYEM tagja.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A közösség tagjai rendszeresen igénybe veszik a Háttér ingyenes jogsegély-szolgálatát és a nemi identitáson vagy szexuális irányultságon alapuló diszkrimináció, zaklatás és erőszak áldozatainak nyújtott ingyenes jogi képviselését.	
	keret	tevékenység	
Áldozat(ok) - civil szervezetek, romaellenes gyűlölet-bűncselekmények	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezet rendszeres nyilvántartást tud vezetni a gyűlölet-bűncselekményekről és gyűlölet alapú incidensekről egy átlátható, áldozatközpontú módszerrel, amely elérhető a célközösségek számára (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Az áldozatok használják a rendszert. A civil szervezet rendszeresen közvetlen támogatást nyújt az áldozatoknak, vagy továbbirányítja őket más támogató szolgálatokhoz (29. standard)	keret:1 tevékenység: 2 Szín: sárga

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Nemzeti Etnikai és Kisebbségi Hivatal (NEKI) célja a Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségek, elsősorban a roma közösség jogainak védelme. Forráshiány miatt azonban a hivatal beszüntette működését, többek között a gyűlölet-bűncselekmények monitorozását és a lobbitevékenységet is. A NEKI a GYEM tagja volt. A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) közvetlen segítséget nyújt a romaellenes gyűlölet-bűncselekmények áldozatainak, rögzíti és monitorozza a romaellenes gyűlölet-bűncselekményeket. A TASZ a GYEM tagja.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Forráshiány miatt a NEKI beszüntette működését, többek között a gyűlölet-bűncselekmények monitorozását és a lobbitevékenységet is. A Társaság a Szabadságjogokért támogató tevékenységének részeként monitorozza a gyűlölet-bűncselekményeket és adatait megosztja a GYEM többi tagjával. Az egyesület igyekszik kapcsolatot kiépíteni helyi roma vezetőkkel, amelynek keretében információt terjeszt a gyűlölet-bűncselekményekről és a TASZ által nyújtott támogatásról.	
	keret	tevékenység	
Áldozat(ok) - civil szervezetek, antiszemita gyűlölet-bűncselekmények	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezet rendszeres nyilvántartást tud vezetni a gyűlölet-bűncselekményekről és gyűlölet alapú incidensekről egy átlátható, áldozatközpontú módszerrel, amely elérhető a célközösségek számára (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Az áldozatok használják a rendszert. A civil szervezet rendszeres közvetlen támogatást nyújt az áldozatoknak, vagy továbbirányítja őket más támogató szolgálatokhoz (29. standard)	keret: 2 tevékenység: 3 Szín: zöld

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Tett és Védelem Alapítvány által létrehozott Brüsszel Intézet végzi az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények monitorozását az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) által kidolgozott és ajánlott módszerek segítségével. Az Intézet SEGÉLYVONALAT üzemeltet a (+36 1) 51 00 000 számon, amely az antiszemita és zsidóellenes incidensek bejelentésére szolgál. Az incidenseket az interneten keresztül is be lehet jelenteni. Az egyesület jogi segítséget is nyújt. Az egyesület által kezelt ügyek többsége gyűlöletbeszéddel, illetve holokauszt- tagadással kapcsolatos. A Tett és Védelem az egyetlen magyar civil szervezet, amelynek gyűlölet-bűncselekményeket monitorozó munkájára közpénzből kap támogatást, a Miniszterelnöki Hivataltól. A MAZSIHISZ (Magyar Zsidó Hitközségek Szövetsége) szintén működtet egy antiszemitizmust monitorozó programot. Jogsegély-szolgálatot is üzemeltetnek: https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/mazsihisz-hirek/hitkozsegi-jogsegelyszolgalat	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Az egyesület által kezelt ügyek többsége gyűlöletbeszéddel, illetve holokauszt- tagadással kapcsolatos. Az egyesület jogi segítséget is nyújt. Az egyesület honlapján rendszeresen tesz közzé jelentéseket a magyarországi antiszemita incidensekről, és rendszeresen nyújt be jelentéseket az EBESZ- DIEJH gyűlölet-bűncselekményeket bejelentő rendszerében. Ez mutatja, hogy az áldozatok és a tanúk használják a rendszert. A MAZSIHISZ (Magyar Zsidó Hitközségek Szövetsége) jogsegély-szolgálatára már több esetben közvetlen segítséget nyújtott a gyűlölet-bűncselekmények áldozatainak.	
	Keret	tevékenység	

Lakosság – Bűnüldözés	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A bűnüldöző hatóságok átfogó nyilvántartást vezetnek a gyűlölet-bűncselekményekről, beleértve az előítélet-indikátorokat, illetve külön megjelölik az előítélet-indikátorokat és a bűncselekmények típusait (1.,2.,3.,4. standard) A rendőrség által rögzített adatokról bővebb információt ld. a bűnüldözés – ügyészség kapcsolatnál.	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos adatokat rögzítik, nyilvánosságra hozzák és elérhetővé teszik (6. standard). A rendőrség lépéseket tesz a bejelentési arány növelésére (17. standard)	keret: 2 tevékenység: 0 Szín: piros
----------------------------------	---	--	---

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A rendőrség által nyilvántartott adatokról bővebb információt ld. a bűnüldözés – ügyészség kapcsolatnál.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A gyűlölet-bűncselekményeket típusokra lebontva rögzítik, de nem ebben a formában hozzák nyilvánosságra, hanem az általános bűnügyi statisztikák részeként, mint „közösség tagja elleni erőszak” jelentetik meg havonta egy erre szolgáló honlapon (bsr.bm.hu). Az adatok itt táblázat formájában jelennek meg, elemzés nélkül. Így a nagyközönségnek nehéz a konkrétan gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatokat beazonosítania. Az új ENYÜBS rendszer 2018. júliusi bevezetése óta még nem jelentek meg bűnügyi statisztikák, így nem tudni, hogy a gyűlölet-bűncselekményként kategorizált cselekményekre vonatkozó statisztikák, illetve a védett tulajdonságok szerinti különválasztás elérhető lesz-e a nagyközönség számára. Kérésre a lebontott adatok is elérhetők, de ezek értelmezése szakértelmet kíván, így nem tekinthetőek nyilvánosan elérhetőnek. Nem történtek konkrét lépések a gyűlölet-bűncselekmények bejelentési arányának növelésére.	
	keret	tevékenység	

Lakosság - Belügyminisztérium	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A BM hozzáfér a bűnüldözés és más szervek által összegyűjtött, gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatokhoz (ld. a vonatkozó rubrikákban).	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A BM különböző adatokat és információkat generál (például a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos stratégiákról és akciótervekről), ezeket nyilvánosságra hozza és elérhetővé teszi (6. standard).	keret: 2 tevékenység: 0 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A BM hozzáfér a bűnüldöző hatóságok által nyilvántartott adatokhoz. A rendőrség által nyilvántartott adatokról bővebb információt ld. a BM - kapcsolatnál. A gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatokat típusokra lebontva rögzítik. A 2018. július 1-től bevezetett változtatások lehetővé teszik majd, hogy részletesebb adatokat kapjunk majd (ld. általános megjegyzések).	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A BM üzemelteti a bsr.bm.hu honlapot (ld. a <i>Bűnüldözés – lakosság</i> kapcsolatnál). A honlapon azonban az adatok táblázat formájában jelennek meg, elemzés és jelentések nélkül, így laikusok számára nem értelmezhetőek.	
	keret	tevékenység	

Lakosság - Ügyészség	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Az ügyészség nyilvántartást vezet a gyűlölet-bűncselekmények miatti vádemelések számáról és eredményéről (4. és 7. standard).	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A gyűlölet-bűncselekmények miatti vádemelésekre vonatkozó adatokat rögzítik, nyilvánosságra hozzák és elérhetővé teszik (6.standard).	Keret: 1 tevékenység: 1 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Két nyilvántartási rendszer van, az ENYÜBS és a VIR, ld. az ügyészség és a bíróság kapcsolatánál. A bírósági eljárásokra vonatkozó statisztikából (VIR) külön éves jelentések születnek, de ezek csak eljárásrendi kérdésekkel foglalkoznak (pl. büntető-eljárás hossza stb.), és az adatokat nem válogatják szét bűncselekmények szerint. http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/buntetobirosag_ugyeszi_tev_I_2017.pdf http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/buntetojogi_szakterulet_2017.pdf	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatokat nem lebontva hozzák nyilvánosságra, hanem az általános bűnügyi statisztikák részeként, mint "közösség tagja elleni erőszak". Kérésre a lebontott adatok is megkaphatóak, de ez a formátum nem nyilvánosan elérhető. A bírósági eljárásokra vonatkozó statisztikából (VIR) külön éves jelentések születnek, de ezek csak eljárásrendi kérdésekkel foglalkoznak (pl. büntető-eljárás hossza stb.), és az adatokat nem válogatják szét bűncselekmények szerint. http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/buntetobirosag_ugyeszi_tev_I_2017.pdf http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/buntetojogi_szakterulet_2017.pdf	
	keret	tevékenység	

Lakosság - Bíróság	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A bíróságok nyilvántartanak adatokat az olyan ügyek számáról és kimeneteléről, ahol a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó törvényeket alkalmazták (4. standard).	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A gyűlölet-bűncselekményekben hozott ítéletekre vonatkozó adatokat rögzítik, nyilvánosságra hozzák és elérhetővé teszik (6. és 7. standard)	keret: 1 tevékenység: 0 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A bíróság statisztikai rendszere korlátozottabb, mint az ENYÜBS (amelyet a rendőrség és az ügyészség használ). Az ítéleteket nem lehet előítéletes indíték alapján lebontani. Amennyiben egy ügyben több bűncselekmény is megvalósul, csak az egyiket rögzítik, aminek következtében a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó információ eltűnhet a rendszerből, és csak az ítéletre vonatkozó adatok utólagos elemzésével lehet beazonosítani.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A bíróság évente kétszer nyilvánosságra hozza a táblázatba rögzített adatokat és azok elemzését, de ezek a publikációk csak eljárásrendi kérdésekkel foglalkoznak (pl. büntető-eljárás hossza stb.), és az adatokat nem válogatják szét bűncselekmények szerint, csak polgári/büntetőjogi/közigazgatási eljárások szerint.	
	keret	tevékenység	
Lakosság - civil szervezetek hálózata, GYEM	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezetek rendszeres nyilvántartást tudnak vezetni a gyűlölet-bűncselekményekről és gyűlölet alapú incidensekről egy átlátható, áldozatközpontú módszerrel, amely elérhető a célközösségek számára (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezetek rendszeresen nyilvánosságra hoznak adatokat és információkat az áldozatok gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos tapasztalatairól, saját nyilvántartó rendszerük alapján (39. standard). A nyilvánosságra hozatal célja a probléma tudatosítása, illetve a helyzet javítása (40. standard).	keret: 2 tevékenység: 3 Szín: zöld

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A munkacsoportok tagjai saját adatkezelő rendszerükben rögzítik az ügyeket, ahol a gyűlölet-bűncselekmények mellett más ügyek is találhatóak; a gyűlölet-bűncselekményeket általában külön megjelölik. A csoport tagjai egy közös adatbázisba töltik föl az eseteket. Ebben az adatbázisban szerepelnek a szervezetek által kezelt ügyek mellett azok is, amelyek a médiában, a rendőrség honlapján és az esetjogi adatbázisban szerepelnek. Az egyesületek által kezelt ügyek leírása nyilvánosan megtekinthető itt: http://gyulotellen.hu/esetek	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport rendszeresen ad ki jelentéseket a gyűlölet-bűncselekmények magyarországi elterjedtségéről és jellegéről, valamint a rendőrség, az ügyészség és a bíróságok azokra adott válaszairól. 2016-ban például a GYEM egy részletes elemzést adott ki a közhatóságok gyűlölet alapú incidensekre adott válaszairól, „Jogalkalmazási problémák a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásokban” címmel. A GYEM belső adatbázist működtet, ebben megtalálható minden olyan ügy, amelyet tagszervezeteinek jelentettek, vagy amelyet rendőrségi hírekben, a médiabeszámolóknak vagy bírósági adatbázisokban találtak. A tagszervezetek ügyeinek leírásai szintén elérhetők az interneten: http://gyulotellen.hu/esetek A GYEM nemrég indított egy új online bejelentő-felületet, amelyet az EBESZ hozott létre. A GYEM tagjai: Amnesty International Magyarország, Háttér Társaság, Magyar Helsinki Bizottság és a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ)	
	keret	tevékenység	

Civil hálózat, GYEM - Bűnüldözés	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A két fél között megegyezés van arról, hogy az eseteket a támogató szolgálatokhoz irányítják (16. és 29. standard) Létezik egy kapcsolódási struktúra, amely magában foglalhatja a rendőrségi specialisták hálózatát, a képzésre és információ-megosztásra vonatkozó megállapodásokat stb. (24., 25., 26. standard) A két fél tagja egy kormány szintű csoportnak, amely rendszeresen felméri a gyűlölet-bűncselekmények elterjedtségét és az azokra adott válaszokat, illetve a fejlődés lehetőségeit. (8. és 9. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A meglevő struktúrákat és kereteket a felek eredményesen használják, a két fél eredményesen kapcsolódik egymáshoz. Például a civil szervezetek adataikat a probléma tudatosítására és a fejlesztési javaslatok támogatására használják. (40. standard).	Keret: 1 tevékenység: 2 Szín: sárga
---	---	---	--

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Nincs országos szintű keretrendszer az áldozatok támogató szolgálatokhoz való továbbirányítására vagy a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatok megosztására. Az Emberi Jogi Kerekasztal rendszeres találkozóin általában szóba kerülnek a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos problémák.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A közelmúltig a GYEM és a rendőrség félévente találkozott, hogy bizalmas kezelés mellett átnézzék a sikertelen ügyeket és átbeszéljék a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos általános problémákat. A GYEM létrehozott egy listát az előítélet-indikátorokról, amelyeket a rendőrség nyomozásai során használ (ld. a FRA Hate Crime Recording and Data Collection Practice Across the EU c. kiadványát, 57. oldal) A GYEM rendszeresen közreműködik a rendőrségen tartott gyűlölet-bűncselekmény képzésekben; A GYEM gyakorlati segítséget is nyújt a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozásban. A rendőrség a közelmúltban nyitottságot mutatott a Háttér Társaság által működtetett UNI-FORM⁴ online bejelentő-felület használatára. Ez a felület lehetővé teszi, hogy az áldozatok és mások közvetlenül a rendőrségnek jelentsék be a gyűlölet-bűncselekményeket. A két szervezet most dolgozza ki a felülettel kapcsolatos együttműködési megállapodást. Mivel azonban az együttműködésnek nincs intézményesített kerete, amelyet a vezetés és a	
⁴ A UNI-FORM az International Lesbian, Gay, Trans and Intersex Association – Portugal kezdőlétesítménye, amelynek célja, hogy a gyűlölet-bűncselekményeket bejelenthetik a gyűlölet-bűncselekményeket; a bejelentések az országos szinten erre specializálódott civil szervezetekhez futnak be: https://uni-form.eu/about?country=GB&locale=en	szervezetek és a tanúk közötti kapcsolat megteremtésére. Egy másik fő célkitűzés az, hogy a rendőrség és a tanúk közötti kapcsolat megteremtésére. Egy másik fő célkitűzés az, hogy a rendőrség és a tanúk közötti kapcsolat megteremtésére.	szervezetek és a tanúk közötti kapcsolat megteremtésére. Egy másik fő célkitűzés az, hogy a rendőrség és a tanúk közötti kapcsolat megteremtésére.	31

	keret	tevékenység	
Civil hálózat, GYEM - ügyészség	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Az információ-megosztásra vonatkozó megegyezés megléte nem elvárás. A két fél tagja egy kormány szintű csoportnak, amely rendszeresen felméri a gyűlölet-bűncselekmények elterjedtségét és az azokra adott válaszokat, illetve a fejlődés lehetőségeit. (8. és 9. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Bizonyítékok arra nézve, hogy a civil szervezetek részt vesznek az ügyészképzésben; és/vagy közös esetmegbeszélések, és/vagy olyan ügyészeti irodák, amelyek a civil szervezetekkel való kapcsolattartásra szakosodtak (25. standard)	keret: 1 tevékenység: 1 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Nincs országos szintű keretrendszer az ügyészség és a civil szervezetek közötti együttműködésre. Az Emberi Jogi Kerekasztal rendszeres találkozóin általában szóba kerülnek a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos problémák. Az ügyészségen nincs erre specializálódott szakember-hálózat vagy rendőrségi kapcsolattartók. Mint egy civil szervezet képviselője megjegyezte: „nincs olyan struktúra, amely kötelezővé tenné az együttműködést.”	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Ad hoc szinten történik együttműködés. Például az ügyészség képviselői részt vettek mindkét Nézzünk szembe a tényekkel! workshopon, ahol aktívan és érdemben közreműködtek. Megjelentek a rendőrség és a GYEM fél évente szervezett találkozóin, illetve az Emberi Jogi Kerekasztal olyan alkalmain, amikor a gyűlölet-bűncselekményekről volt szó.	
	keret	tevékenység	

Civil hálózat, GYEM - Belügyminisztérium	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezetek tagjai egy kormány szintű csoportnak, amely rendszeresen felméri a gyűlölet-bűncselekmények elterjedtségét és az azokra adott válaszokat, illetve a fejlődés lehetőségeit. (8. és 9. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezetek aktív szerepet játszanak ezekben a keretekben. A kormány szakpolitikái kialakításához figyelembe veszi a civil szervezetek adatait. A civil szervezetek adataikat a probléma tudatosítására és a fejlesztési javaslatok támogatására használják. (40. standard).	keret: 0 tevékenység 1 Szín: piros
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Nincs országos szintű keretrendszer, amely támogatná gyűlölet-bűncselekmények rögzítésének és a velük kapcsolatos adatgyűjtésnek a területén történő együttműködést. Az Emberi Jogi Kerekasztal rendszeres találkozóin általában szóba kerülnek a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos problémák.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A BM képviselői mindig meghívást kapnak az Emberi Jogi Kerekasztal találkozókra és részt is vesznek azokon, ha ott a gyűlölet-bűncselekmények a téma.	
	keret	tevékenység	
Civil hálózat, GYEM – Igazságügy-minisztérium	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezetek tagjai egy kormány szintű csoportnak, amely a gyűlölet-bűncselekmények rögzítésével és a velük kapcsolatos adatgyűjtéssel foglalkozik. (8. és 9. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A civil szervezetek aktív szerepet játszanak ezekben a keretrendszerekben. A kormány szakpolitikái kialakításához figyelembe veszi a civil szervezetek adatait. A civil szervezetek adataikat a probléma tudatosítására és a fejlesztési javaslatok támogatására használják. (40. standard).	Keret: 0 tevékenység: 1 Szín: piros

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Nincs országos szintű keretrendszer, amely támogatná gyűlölet-bűncselekmények rögzítésének és a velük kapcsolatos adatgyűjtésnek a területén történő együttműködést. Az Emberi Jogi Kerekasztal rendszeres találkozóin általában szóba kerülnek a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos problémák.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> 2012 és 2017 között konstruktív együttműködés zajlott a GYEM és az IM között az új Büntető-törvénykönyv és a Büntetőeljárás törvény kidolgozásával, illetve az Áldozatvédelmi Irányelv magyarországi átültetéséhez szükséges jogi keret megalkotásával kapcsolatban. Azóta nem történt jogi előrelépés. 2018-ban egy régóta tervezett képzést, amelyet a Háttér, a GYEM egyik tagszervezete tartott volna az állami áldozatsegítő szolgáltatások dolgozóinak (akik az IM felügyelete alá tartoznak), az utolsó pillanatban lemondtak. Az IM képviselői mindig meghívást kapnak az Emberi Jogi Kerekasztal találkozókra és részt is vesznek azokon, ha ott a gyűlölet-bűncselekmények a téma.	
	keret	tevékenység	
Civil hálózat, GYEM - LMBT+	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A két fél tagja egy olyan keretrendszernek, amelyben adatmegosztás folyik, és koalícióban lobbiznak a gyűlölet-bűncselekményekre adott válaszok javításáért (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A célcsoport használja a rendszert. A közös álláspontokra alapozva koalíció-építés és érdekképviselés történik.	keret: 2 tevékenység: 3 Szín: zöld

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Háttér Társaság, amely civil szervezetként közvetlen segítséget nyújt az áldozatoknak és az LMBTQI emberek jogegyenlőségéért és társadalmi elfogadásáért lobbizik és kampányol, a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport tagja.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Háttér Társaság a GYEM aktív tagja, és hozzájárul annak általános érdekképviselési tevékenységéhez.	
	keret	tevékenység	
Civil hálózat, GYEM - romaellenes	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A két fél tagja egy olyan keretrendszernek, amelyben adatmegosztás folyik, és koalícióban lobbiznak a gyűlölet-bűncselekményekre adott válaszok javításáért (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A célcsoport használja a rendszert. A közös álláspontokra alapozva koalíció-építés és érdekképviselés történik.	keret: 2 tevékenység: 2 Szín: sárga
	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Társaság a Szabadságjogokért a GYEM tagjaként jelentéseket készít a romaellenes gyűlölet-bűncselekményekről.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Társaság a Szabadságjogokért a GYEM aktív tagja, és hozzájárul annak általános érdekképviselési tevékenységéhez.	
	keret	tevékenység	
Civil hálózat, GYEM - rasszista	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A két fél tagja egy olyan keretrendszernek, amelyben adatmegosztás folyik, és koalícióban lobbiznak a gyűlölet-bűncselekményekre adott válaszok javításáért (31. standard)	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A célcsoport használja a rendszert. A közös álláspontokra alapozva koalíció-építés és érdekképviselés történik.	keret: 2 tevékenység: 2 Szín: sárga

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Helsinki Bizottság, amely a GYEM tagja, jelentéseket készít a rasszista gyűlölet-bűncselekményekről.	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Helsinki Bizottság, amely a GYEM aktív tagja, hozzájárul annak általános érdekképviselési tevékenységéhez.	
	keret	tevékenység	
Kormányközi szervezetek – Igazságügy-minisztérium	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Van megállapodás és keret a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos adatok és információk kölcsönös megosztására a két fél között (30., 32., 33., 34., 35., 36., 37. standard) A felek befolyásolni tudják a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartására, bejelentésére és a velük kapcsolatos adatgyűjtésre vonatkozó nemzetközi normákat és standardokat, illetve az ezekhez kapcsolódó tevékenységeket és iránymutatásokat. A tapasztalatcsere és együttműködés aktuális színtereit illetően ld. a Standardok gyűjteményét,	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> A kormányközi szervezetek azon erőfeszítéseiről, hogy kapcsolatba lépjenek a nemzeti szintű hatóságokkal a gyűlölet-bűncselekmények bejelentése, nyilvántartása és az azokkal kapcsolatos adatgyűjtés terén ld. a Standardok gyűjteményét. Az országos értékelés az alábbi három szempontot veszi figyelembe: Adatmegosztás történik a kormányközi szervezetekkel megállapodások, illetve rendszeres igénylések keretében. A nemzeti szervek képviselői jelen vannak a kormányközi szervezetek eseményein A nemzeti szervek képviselői kapacitásépítő tevékenységeket kérnek és valósítanak meg a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásának és a velük kapcsolatos adatgyűjtésnek a területén.	keret: 3 tevékenység: 3 Szín: zöld

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Nem értelmezhető – ez előre meghatározott nemzetközi keretrendszer	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Az Igazságügy-minisztérium vezető szerepet játszik a nemzetközi szervezetekkel való kapcsolattartásban. Ez a működése más minisztériumoknak a témában kifejtett tevékenységét is dokumentálja, mint például a Belügyminisztérium és a Külügyminisztérium. Az Igazságügy-minisztérium képviselői rendszeresen részt vesznek az alábbi találkozókön: - Az Európai Bizottság által koordinált, rasszizmussal és idegengyűlölettel foglalkozó magas szintű szakértői csoportban; - a rendőri nyilvántartási gyakorlatok alcsoportjában az Európai Unió Alapjogi Ügynökségén (FRA) belül; - és az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala nemzeti kapcsolattartó pontjainak rendszeres találkozóin. Az IM rendszeresen szolgáltat adatokat az FRA-nak, az Európai Bizottság Jogérvényesülési Főigazgatóságának és az EBESZ-DIEJH-nak a hatáskörükbe tartozó, gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos jelentések elkészítéséhez. Az így benyújtott adatok azonban nem mindig pontosak. Például egy jelentés szerint az adatokat nem lehet védett tulajdonságok szerint lebontani, noha valójában a rendszer erre lehetőséget nyújt.	
--	---	---	--

		Az IM felkérte az FRA-t és az EBESZ-t, hogy közös workshopot tartsanak a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásáról és a velük kapcsolatos adatgyűjtésről; ez 2018 decemberében meg is történt. A KM gyakran közvetítőként működik az IM és a BM, valamint a nemzetközi szervezetek között, amennyiben információkat és adatokat továbbít a gyűlölet-bűncselekményekről.	
	keret	tevékenység	
Kormányközi szervezetek – Civil hálózat, GYEM	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Van megállapodás és keret a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos adatok és információk kölcsönös megosztására a két fél között (37. standard) A felek befolyásolni tudják a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartására, bejelentésére és a velük kapcsolatos adatgyűjtésre vonatkozó nemzetközi normákat és standardokat, illetve az ezekhez kapcsolódó tevékenységeket és iránymutatásokat. A tapasztalatcsere és együttműködés aktuális színtereit illetően ld. a Standardok gyűjteményét.	<i>Vonatkozó normák/standardok:</i> Adatmegosztás történik a kormányközi szervezetekkel megállapodások, illetve rendszeres igénylések keretében. A civil szervezetek képviselői képviselői jelen vannak a kormányközi szervezetek eseményein, illetve kapacitásépítő tevékenységeket kérnek és valósítanak meg a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásának és a velük kapcsolatos adatgyűjtésnek a területén.	keret: 2 tevékenység: 3 Szín: zöld

	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> Nem értelmezhető – ez előre meghatározott nemzetközi keretrendszer	<i>A nemzeti szintű helyzet leírása:</i> A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport (GYEM) képviselői rendszeresen részt vesznek az Európai Bizottság, a FRA és az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (DIEJH) által szervezett nemzetközi találkozók, ahol megosztják nézeteiket és a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos magyarországi jó gyakorlatokat. A GYEM rendszeresen hozzájárul az egyetemes időszakos felülvizsgálatok számára készülő árnyékjelentésekhez, valamint a kormányközi szervezetek más jelentéseihez. A munkacsoport nemrég indított egy online bejelentő felületet, amelyet az EBESZ hozott létre: http://gyulotellen.hu/bejelentes	
--	---	---	--